

Jau otrais jaunums Kopsolī šajā gadā!

1. numurā piedāvājam ielūkoties avīzē "Kurlmēmo Dzīve", bet šajā jums dota vēl viena iespēja – **piedalīties fotokonkursā līdz gada beigām**. Sūtiet savus foto un – varbūt tieši jūs saņemsiet labākā Gada foto balvu? – **7.**

Oficiālās LNS vēstis – 2.

Ielūkojieties LNS Rehabilitācijas centra ikdienā! Tur padomāts par katra klienta ērtībām – **3.**

Kas notiek biedrībās? Intervijas ar mūsu labākajiem biedriem – **4./5.**

Vēstures fakti un stāstiņi par to, kā bija agrāk – **6.**

Mūsdienu tehnoloģijas nāk talkā nedzirdīgajiem cilvēkiem – **8.**

Jaunieši kļuvuši aktīvāki – ieceres plaukst, cerams, būs arī ziedi – **9.**

Nodarbinātība – Latvijā: No operatores līdz skolotājai; Anglijā: Četrzvaigžņu viesnīcā... **10./11.**

Vaļasprieki, hobiji – maz skartā tēma šoreiz veltīta suņiem – **12./13.**

Kā uzsākts izglītības ceļš, stāsta Krista Magone – **14.**

Nedaudz par sportu – **15.**

Jubilejas, līdzjūtības, biedrību pasākumu plāni – **16.**

Lasiet mūsu avīzi, mīlie, un gaidām no jums ieteikumus tēmām, jūsu pašu rakstus un foto, arī tādus, kas piedalās konkursā "Mūsu biedru foto – stāsti" (par pirmo tēmu tie jāiesūta līdz **8. martam**). Nenokavējiet!

KS abonēšana turpinās – gaidām jaunus lasītājus.

*Vienmēr jūsu rīcībā:
Ilze Kopmane*

**Nākamais numurs
18. martā**

Paldies par paveikto

Gadumija ir īstais laiks, kad izteikt pateicību darbiniekiem par visu labo, kas aizvadītajā gadā paveikts.

Iespējas pateikt paldies darbiniekiem par lielisku darbu ir dažādas – gan materiālā, gan nemateriālā izteiksmē: svarīgi, ka darbinieku pamana un novērtē viņa devumu.

Tālāk lasiet 3. lpp.

Ēnu diena LNS – 2016

Ari šogad Ēnu dienā 10. februārī LNS valstībā Elviras ielā 19, Rīgā, ieradās mūsu ieinteresētā nākotne: 10 jaunieši no Rīgas Internātvidusskolas bērniem ar dzirdes traucējumiem un 10 no Valmieras Vājdzirdīgo bērnu internātvidusskolas – attīstības centra. Pasākumu vadīja Ivars Kalniņš.

"Ēnu" ekskursijā pa Rehabilitācijas centru gides lomā iejūtās tā vadītāja Sandra Gerenovska, bet Surdocentrā – Arnolds Pavlins. Pēc tam Juris Grundulis skolēniem novadīja nodarbību par LNS

sniegtajiem sociālās rehabilitācijas, surdotulka, surdotehnikas pakalpojumiem un informācijas nodrošinājumu.

Tālāk "ēnas" devās ekskursijā pa LNS nodaļām, iepazīstoties ar darbiniekiem viņu darbavietās, un tikās ar vairākiem nedzirdīgajiem – dažādu profesiju pārstāvjiem.

Nobeigumā LNS prezidents "ēnotājiem" pasniedza apliecinājumu par dalību Ēnu dienā LNS. Plašāk par to LNS mājaslapā: www.lns.lv ▲

*Zigmārs Ungurs
Foto: Juris Grundulis*

Vadības kalendārs

**LNS prezidents
EDGARS VORSLOVS:**

8. JANVĀRĪ

Vadija ikmēneša valsts deleģēto uzdevumu izpildes sapulci, kurā piedalījās LNS vadība, LNS Rehabilitācijas centra un LNS Surdotehnikās palīdzības centra vadība. Sapulces laikā tika analizēts 2015. gada decembra mēneša darbs, kā arī apspriests darbs turpmākajiem 2016. gada mēnešiem, lai sekmīgi nodrošinātu valsts deleģēto uzdevumu veikšanu.

Tikās ar avīzes "Neatkarīgā Rīta avīze" žurnālisti I.Papardi. Tikšanās laikā tika atbildēts uz uzdotajiem jautājumiem par planšetdatoru nodrošināšanu nedzirdīgajiem cilvēkiem, kā arī tika sniegta plašāka informācija par LNS sniegtajiem pakalpojumiem un iespējām saņemt dažādu surdotehniku.

9. JANVĀRĪ

Piedalījās SIA "LNS Rehabilitācijas centrs" rīkotajā pasākumā šīs kapitālsabiedrības darbiniekiem. Prezidents pateicās centram par ieguldīto darbu, par progresu jaunu tehnoloģiju izmantošanā un klientu apmācībā, par klientu labu apkalpošanu, īpaši atzīmējot tos darbiniekus, kas daudz darījuši ne tikai sava kolektīva uzdevumu izpildē, bet arī vietējās reģionālās biedrības un LNS labā, pasniedzot šiem darbiniekiem prezidenta pateicības rakstus.

13. JANVĀRĪ

Piedalījās Latvijas Radio I programmas raidījumā "Kā labāk dzīvot". Diskusijā sabiedrība tika informēta par to, cik sarežģīta agrāk bija nedzirdīgo cilvēku komunikācija savas kopienas ietvaros, informācijas ieguve, saziņa ar dažādām iestādēm, kad galve-

nokārt nācās citam pie cita doties ar sabiedrisko transportu. Tagad situācija ir būtiski mainījusies, attīstoties informācijas tehnoloģijām, un no pagājušā gada cilvēkiem ar dzirdes invaliditāti tiek piešķirti valsts apmaksāti planšetdatori, kas būtiski atvieglo iespēju sazināties un saņemt informāciju.

Tikās ar klientiem "Rītausmā". Klienti tika informēti par aktualitātēm LNS darbā, pieejamajiem pakalpojumiem un atbildēts uz klientu jautājumiem.

28. JANVĀRĪ

Vadija LNS iepirkumu komisijas sēdi, kurā tika apstiprināts nolikums iepirkumu konkursā "Surdotehniko palīg līdzekļu piegāde 2016. gadam".

9. FEBRUĀRĪ

Vadija ikmēneša valsts deleģēto uzdevumu izpildes sapulci, kurā piedalījās LNS vadība, LNS Rehabilitācijas centra un LNS Surdotehnikās palīdzības centra vadība. Tika analizēts 2016. gada janvāra mēneša darbs, apspriests darbs turpmākajiem 2016. gada mēnešiem.

Tikās ar žurnāla "36,6°C" redaktori Z. Zālīti jautājumā par planšetdatoru nodrošināšanu nedzirdīgajiem cilvēkiem, kā arī par LNS sniegtajiem pakalpojumiem un iespējām saņemt dažādu surdotehniku.

10. februārī

Piedalījās Ēnu dienas pasākumos LNS. Šajā dienā LNS viesojās skolēni no Valmieras vārdzirdīgo bērnu internātvidusskolas – attīstības centra un Rīgas Internātvidusskolas bērniem ar dzirdes traucējumiem. Skolēniem bija iespēja iepazīties ar LNS darbu, sniegtajiem pakalpojumiem un saņemt atbildes uz interesējošajiem jautājumiem. ▲

LNS Rehabilitācijas centrs informē

Galvenie darbības virzieni: surdotulka pakalpojumi; sociālā rehabilitācija; pieaugušo izglītība.

1) **Atsevišķi sociālās rehabilitācijas pakalpojumi** (līdz 150 st. gadā katram):

- latviešu zīmju valodas lietošanas apmācība,
- saskarsmes un radošās pašizteiksmes

iemaņu apguve,

- palīdzība un atbalsts klienta sociālo problēmu risināšanā,
- psiholoģiskās adaptācijas treniņi.

2) **Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu komplekss:**

- nedzirdīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem vai zemu izglītības līmeni,
- nedzirdīgām personām ar dzirdes traucējumiem, kurām dzirdes zudums radies pēc mutvārdu valodas apguves.

3) **Surdotulka pakalpojumi:**

- izglītības programmas apguvei **līdz 480 akadēmiskajām** (360 astronomiskajām) **stundām viena mācību gada laikā** (nodarbībās, konsultācijās, semināros, eksāmenos un citos ar izglītības programmas apguvi saistītajos pasākumos),
- saskarsmes nodrošināšanai ar citām fiziskām un juridiskām personām (līdz 120 stundas gadā katram).

Pakalpojumus klients var pieteikt personiski vai elektroniski un saņemt to sniegšanas punktos Rīgā, Alūksnē, Smiltēnē, Valmierā, Liepājā, Kuldīgā, Rēzeknē, Daugavpilī un Ventspilī (*skat. beigās*).

Lai saņemtu surdotulka un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, vispirms persona vai tās likumiskais pārstāvis, ja persona nav sasniegusi 18 gadu vecumu, **Latvijas Nedzirdīgo savienībā** iesniedz: ārstējošā ārsta izziņu (U-27), invalīda apliecības kopiju un iesniegumu ar lūgumu piešķirt attiecīgo pakalpojumu. Pēc visu dokumentu noformēšanas un līguma parakstīšanas klients saņem klienta reģistrācijas karti (zaļa – surdotulka pakalpojumiem, dzeltena – sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem), ar kuru **LNS Rehabilitācijas centrā** var saņemt attiecīgos pakalpojumus.

KONTAKTI

LNS REHABILITĀCIJAS CENTRS

Elvīras iela 19 korp.3, Rīgā, LV-1083

E-pasts: rc@lns.lv, tālr.: 67471588, SMS: 26554471

Fax: 67815284, Skype: help@lns.lv

SOCIĀLĀS REHABILITĀCIJAS NODAĻA

E-pasts: brigita.aldersone@lns.lv, tālr.: 26446614

ZĪMJU VALODAS TULKU NODAĻA

E-pasts: help@lns.lv, tālr.: 67471588, SMS: 26554471

ZĪMJU VALODAS ATTĪSTĪBAS NODAĻA

E-pasts: zvc@lns.lv, tālr.: 26350913

Pakalpojumu sniegšana notiek: Rīgā – Elvīras iela 19 korp.3, Alūksnē – Helēnas iela 28, Smiltēnē – Gaujas iela 28, Valmierā – Brīvības iela 44, Liepājā – 1905. gada iela 35, Kuldīgā – Piltenes iela 20, Rēzeknē – Raiņa iela 5A, Daugavpilī – Mihoelsa iela 54, Pļaviņās – 1.Maija iela 7, Ventspilī – Lielā Dzirnau iela 24. ▲

Sagatavoja: BRIGITA LAZDA

Paldies par paveikto

Sākumu lasiet 1. lpp.

Līdz ar to paldies pateikšana vienmēr ir nepieciešama pēc labi paveikta darba. Un tāpēc LNS Rehabilitācijas centrs (RC) 9. janvārī saviem darbiniekiem sarīkoja neaizmirstamu tikšanos.

Pasākumu atklāja mūsu slavējamie pašdarbnieki Biruta Lasmane, Maiga un Juris Elbroti ar novēlējuma melodeklamāciju "Laimīgu Jauno gadu". Bet oficiālo daļu vadīja pati LNS Rehabilitācijas centra valdes priekšsēdētāja Sandra Gerenovska, kas pateicās visiem darbiniekiem, atsaucot atmiņā 2015. gadā paveikto.

Uz pasākumu bija uzlūgts arī LNS prezidents Edgars Vorslovs. Svētku uzrunā viņš pateicās centram par ieguldīto darbu, par progresu jaunu tehnoloģiju izmantošanā un klientu apmācībā, par klientu labu apkalpošanu, īpaši atzīmējot tos darbiniekus,

kas daudz darījuši ne tikai sava kolektīva uzdevumu izpildē, bet arī vietējās reģionālās biedrības un LNS labā.

Par brīvprātīgu atbalstu savu reģionālo biedrību nedzirdīgo kopienas attī-

par savu attiecīgo ieguldījumu tika sumināti šādi darbinieki: **Ritma Egle, Ainars Ostvalds, Žanete Škapare, Aiva Šilinska, Inese Geduša, Elvīra Čaika, Gundega Paņķo, Sandra Gutāne, Vita Kamare, Ilona Liniņa, Lilita Janševska, Genovefa Ņevjadomska, Valdis Krauklis, Dana Kalpiņa – Geida, Dzintra Kukša.**

Arī Dienas centra "Rītausma" kolektīvs saņēma pateicību par ieguldījumu, sniedzot dažādus sociālās rehabilitācijas un brīvā laika lietderīgas pavadīšanas pakalpojumus LNS biedriem (vecākiem cilvēkiem, māmiņām ar maziem bērniem, grūtniecēm, nedzirdīgiem ar intelektuālās attīstības traucējumiem utt.).

Lai visiem visās jomās veiksmīgs 2016. gads! ▲

Brigita Lazda

Foto: Valdis Krauklis

Sociālās rehabilitācijas nodaļas darbinieki

tībā, par veiksmīgu sadarbību ar pašvaldībām un finanšu resursu piesaisti, par ieguldījumu zīmju valodas un amatiermākslas izkopšanā – atsevišķi katrs

LNS Rehabilitācijas centra jaunumi

1.

Gads tikko iesācies, bet Centra vadība var jau ziņot par patīkamiem jaunumiem, par to, kas tiek veikts klientu labākai apkalpošanai.

Pirmais jaunums – centrā izveidots un speciāli nedzirdīgiem cilvēkiem ierīkots psihologa kabinets (1. attēlā).

Otrs jaunums – beidzot ir arī savs pastāvīgs psihologs ar noteiktu pieņemšanas laiku – iepriekšējos 4 gadus tāda nebija, vienmēr vajadzēja gaidīt, kad speciālists, kurš pamatdarbā strādāja citur, varēs būt centrā. Par to tuvāk!

Tagad psiholoģe Natālija Beļakova centrā strādā pamatdarbā. Viņa pieņem klientus darbdienās no pl. 10 līdz 17 pēc iepriekšēja pieraksta. Reizēm vada izbraukumu nodarbības biedrībās, tur arī pieņem klientus, lasa lekcijas.

Iepriekš uz konsultāciju var pieprasīties pie sociālās rehabilitētājas Vitas Kamares vai pie RC Sociālās rehabilitācijas nodaļas vadītājas Brigitas Lazdas.

Klienti psiholoģes palīdzību var saņemt **gan uz vietas, gan arī izsaucot pie sevis.** Piemēram, ja kaut kur laukos kādam nomiris tuvs cilvēks un viņam vajadzīga psihologa palīdzība, bet viņam ir problēma atbraukt uz RC, tādā gadījumā psiholoģe pati dosies pie viņa.

Īpaši iekārtota telpa relaksācijas nodarbībām. Tuvākajā laikā plānots ierīkot **stūrīti smilšu terapijai**, palīg-līdzekļi šīm nodarbībām jau iegādāti.

Mazie var spēlēties speciāli iekārtotā **bērnu stūrīti** (2. attēlā), ja klienti uz konsultāciju vai nodarbību atnāk ar bērniem.

Tad vēl ievēribai! Visi nedzirdīgie uz vietas var saņemt tulku pakalpojumu, tikai godīgi gaidot rindā, kuru vairs nevarēs apiet, jo ir uzstādīta rindas vadības sistēma līdzīgi kā tas ir, piemēram, bankās. Pie tulku nodaļas durvīm redzams aparāts ar divām pogām un uzrakstiem "Pieteikt tulku pakalpojumu" un "Zvanīšana". Klientam jānospiež viņam vajadzīgā pakalpojuma poga un jāpaņem izdrukātā biļete ar savu kārtas numuru. Tad pacietīgi jāgaida, kamēr virs durvīm iedegsies tablo (3. attēlā) ar viņa kārtas numuru – tad var iet iekšā.

Godājamie klienti, visi esat laipni lūgti izmantot LNS Rehabilitācijas centra vispusīgos pakalpojumus 2016. gadā! ▲

Informāciju sniedza: Sandra Gerenovska un Brigita Lazda

Foto: Zigmārs Ungurs

2.

3.

No Krāsainajiem sapņiem līdz šodienai

Uz Kopsoli jautājumiem atbild Guna Priede, stāstot par savu ilggadīgo brīvprātīgo darbu, nodrošinot LNS pasākumu vizuālo noformējumu, par ko 2015. gada noslēguma pasākumā saņēma Atzinības rakstu.

Cik gadus tu jau Rītausmā dekorē telpas?

Rītausmas telpas, foajē un skatuve jau labu laiku ir manā pārziņā – dekorēju tās svētkos apmēram astoņus gadus, sākot ar neaizmirstamo šovu turpinājumos „Krāsainie sapņi” līdz šodienai. Ne tikai dekorēju, bet arī vadu radošās mākslas nodarbības LNS Rehabilitācijas centrā.

Brīvprātīgi veicu telpu dekorēšanas darbus LNS rīkotajos pasākumos atbilstoši jebkurai situācijai un notikumam.

Daudzi dekori, piemēram, uz skatuves, jāpiestiprina lielākā augstumā – kā tu tiec tur augšā? Nebaidies nokrist?

Nemu talkā trepes, kas ir viens no maniem nepieciešamajiem darbarīkiem. Kāpju augšā un piestiprinu telpu dekorus. Ja tuvumā ir puīši vai citi biedri, tad, protams, palūdzu viņiem to izdarīt. Esmu arī kritusi zemē un dabūjusi zilumus, bet cenšos domāt pozitīvi, lai nekristu atkal. Visgrūtākais ir nolaist un pacelt skatuves zaļos aizkarus, priekšzaļkarus. Laikam esmu kļuvusi švākāka.

Vai tu noformē skatuvi vai zāli, kā vien pati vēlies, pēc savas gaumes jeb tev kāds dod norādījumus?

Lai noformētu skatuvi vai zāli, vispirms jākonsultējas ar pasākuma organizatoru vai atbildīgo un jānoskaidro, kas tas par pasākumu, kāda tēma. Tālāk iedziļinās organizatora domu, vīziju un fantāziju pasaulē, cenšos izprast viņa vēlmi, kā arī noķert ideju šajā domu virpulī.

Dažreiz var arī nesanākt, tad bezizejas situācijā ideju vienmēr piemet mūsu teātra režisore Dzintra Kukša, kurai galva vienmēr pilna ar bezgalīgi drosmīgām fantāzijām. Ne tikai Dzintra, arī daudzi citi izteikuši interesantas idejas, kuras es kā tehniskais izpildītājs veicu pēc savas gaumes un varēšanas ar pieejamiem materiāliem. Ja kāds saka, lai pati izdomāju un paveicu to, kas man patīk, tad tajā brīdī iegūstu patiešām radošu brīvību un ideju lidojumu.

Tu strādā Rīgas Internātvidusskolā bērniem ar dzirdes traucējumiem, kā tur jūties?

Skolā strādāju par vizuālās mākslas skolotāju. Tur jūtos lieliski, kā savās otrajās mājās, jo tur arī visapkārt ir saprotošs un superīgs kolektīvs, jūtama ģimeniska atmosfēra.

Liels paldies visiem, visiem, kas man ir palīdzējuši un arī tagad atbalsta. ▲

Tas viss notiek

Publicējam ziņas no Valmieras, Rīgas, Ventspils un Smiltenes, kas iesūtītas Kopsoli pastā janvārī un februārī. Citas klusē...

Plašāks teksts un vairāk foto: www.ins.lv. Aicinām atsaukties pārējās biedrības un informēt par saviem jaunumiem. Jums taču arī notiek dažādi pasākumi? Dalieties savās izjūtās un pieredzē!

Valmierā: Pateicas par skaisto dāvanu, atceras barikādes, slido

Valmieras RB savā 69. dzimšanas dienā* saņēma skaistu dāvanu – sienas dekoru, ko Līgas Immures radoša-

jā darbnīcā Rīgā darināja Vija Pulka, Māra Zemtaute, Zigrīda Žukauska, Irēna Veismane, Anna Subota, Marika Biseniece, Jevgēnija Kuļikova.

Miļš Valmieras biedru paldies par skaisto dāvanu! Vēlam visiem jauki sagaidīt pavasari!

*Valmieras biedrība dibināta 1947. gada 9. februārī

***

Atzīmējot Barikāžu atceres 25. gadadienu, pie Piemiņas akmens Valmierā notika dažādi pasākumi.

Toreiz Rīgā uz barikādēm bija arī vairāki biedri no Valmieras biedrības. 20. janvārī šo piemiņas vietu apmeklēja un nolika sveces grupa nedzirdīgo cilvēku.

***

17. janvārī par godu Sniega dienai valmierieši organizēja kolektīvo apmeklējumu uz Valmieras Olimpisko centru.

Šajā dienā vienā hallē notika pasaules čempionāts handbolā – sacentās Latvija ar Ukrainu. Uzvarēja Latvija 22: 21. Vēl citā hallē notika slidošana masām, un arī 12 mūsējie tur slidoja, kā nu katrs mācēja – bija kas pa ledu virsmu aploja eleganti, citi pēc ilga pārtraukuma ar grūtībām atcerējās slidošanas prasmi, piedzīvoja arī kādu kritienu, bet viņu omu nekas nesabojāja.

Rīgas RB: Tukumnieki akvaparkā, jelgavnieki ledushallē, rainieši Vaska izstādē, Prāta spēles Jelgavā

11. janvārī Tukuma grupas deļotāji un, protams, viņu skolotājs Aldis Ādamsons devās pasludināties, aplūncāties un izburbuļoties Jūrmalas Līvu akvaparkā.

Tā visi atzīmēja iegūto otro vietu LNS pašdarbības

festivālā Alūksnē. Lieliski pavadīja tur laiku: peldējās ļoti aukstā ūdenī baseinā, karsējās pirtī, brauca līkumu līkumos.

***

30. janvārī Jelgavas grupas biedri Zinta Felkera vadībā devās uz atpūtas pasākumu – slidošanu pilsētas ledus hallē “Zemgale”.

Piedalījās 8 cilvēki – lieli un mazi, turklāt kā nu kurš prata: daži bija tādi, kas šai reizē pie slidošanas atgriezās pēc ilgāka laika, tomēr savā

mūsu LNS biedrībās

veidā katrs izslidoja kādus apļus, tiesa, gadījās arī kritieni, bet tas kopābūšanas un atpūtas prieku nesabojāja.

16. janvārī Rīgas RB Jelgavas grupa organizēja pasākumu ar nosaukumu "Prāta spēles". Pasākums notika pie Kristapa Legzdiņa mājās, un tajā piedalījās 11 cilvēki.

Anita Grahojska bija izvēlējusies apmēram 90 jautājumus par dažādām tēmām. Katrs jautājums bija jāatbild vienas minūtes laikā.

Pirmo vietu 4 komandu konkurencē ieguva Kristaps Legzdiņš un Natālija Felkere. Visgudrākā balvu saņēma Kristaps Legzdiņš.

figūru kolekcija, kurā apvienoti izcili darbi no Rietumeiropas populārākajiem vaska muzejiem.

Katru figūru veselu gadu veido 15 speciālisti – katrs savā jomā. Tas darīts ārkārtīgi rūpīgi, tāpēc tiek panākts tik dzīvs efekts.

Izstādē var aplūkot tādus tēlus kā angļu dzejnieks un dramaturgs Viljams Šekspīrs, Mikelandželo un Leonardo da Vinči, franču imperators Napoleons Bonaparts, 2 metrus garais Pēteris Lielais, spāņu sirreālisma gleznotājs Salvadors Dalī, Mona Liza un citas ievērojamas personības.

Pie katra vaska tēla ir apraksts, kas tas par cilvēku, ar ko slavens, ko paveicis.

Vaska figūru izstāde ir līdz marta beigām un atvērta katru dienu pl. 10 – 19.

Ventspils: sacenšas novusā

29. janvārī Ventspils RB klubā notika sacensības novusā. Piedaloties 6 dalībniekiem, noskaidrojās uzvarētāji: **1. vietu ieguva Gatis Valeniks**; ar 2 punktu starpību – otrs bija Imants Bergs; aiz viņa – Sandis Adamovičs ar 7 punktiem.

Smiltēnē: pašdarinātu somu izstāde

21. janvārī klubā notika modes skate "Dāmu un kungu somas". Tajā ieradās arī dalībnieki no Madonas, Gulbenes un Alūksnes.

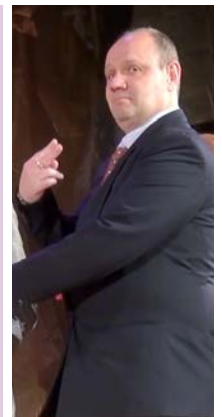
Skatē varēja vērot šūtas, pītas, tamborētas un citādas somas, groziņus, koferus utt. Par labākajiem idejas ziņā tika atzīti Lidas Šilinskas rokdarbi. ▲

Informēja: Dace Lāce, Renārs Simsons, Ilze Kopmane, Sintija Kārklīņa, Kristaps Legzdiņš, Ina Rutkovska, Ingrida Ozola Krasnā

Fotografēja: Igors Kurzenkovs, Līvu akvaparks, Juris Grundulis, Airita Krasnā

Saimnieks – brīvprātīgais

2015. gada noslēguma pasākumā Igors Čaika bija viens no tiem, kas saņēma LNS prezidenta Pateicības rakstu. Viņš to nopelnīja par savu aktīvo darbu LNS nekustamo īpašumu apsaimniekošanā Daugavpilī. Lūk, ko viņš stāsta par savu darbību.

"Es neesmu SIA "LNS Nekustamie īpašumi" algots darbinieks. Es vienkārši kā brīvprātīgais palīdzu pēc Vara Strazdiņa lūguma. Palīdzu apsaimniekot tos LNS nekustamos īpašumus, kas atrodas Daugavpilī.

Palīdzēju veikt remontu zālē, arī, ja biedrības telpās kaut ko vajag, kaut vai spuldzīti nomainīt, tad es to izdaru, protams. Katra mēneša beigās pierakstu elektrības skaitītāja rādījumus no visām firmām un tad nododu grāmatvedībai; braucu uz 18. Novembra ielas namu 208, tur pierakstu apkures patēriņu un zvanu tālāk siltumtīklam.

Nespēju stāvēt un noskatīties no malas, ja kaut ko vajag izdarīt. Uz laiku kā algots strādnieks piedalījos pirmā stāva remontā, tagad vairs tāds neesmu. Tagad ir prieks par izremontēto telpu pirmā stāvā, kas jau ir izīrēta – tur atrodas kāzu salons.

Vislielākās problēmas ir ar dzīvojamo ēku Daugavpilī, 18. Novembra ielā 208, tur daudzi dzīvokļi stāv tukši un ar parādniekiem. No esošajiem īrniekiem grūti savākt īres naudu. Es pats to naudu nevācu, bet tikai piegādāju īrniekiem rēķinus.

Kad īrnieki saņem rēķinu, tad sāk man zvanīt, kāpēc dārgi jāmaksā utt. Es saku, zvaniem uz Rīgu. Jācinās ar dažiem parādniekiem, vajadzēja atslēgt elektrību. Atslēdzam, domāju, ka ātri vien viņi atbrīvos dzīvokli, bet nekā – dzīvo tumsā, pie tam dažiem bija pat mazi bērni. Viens dzīvoklis bija atradis labu variantu, kā par brīvu pieslēgt elektrību, šajā gadījumā man vajadzēja izsaukt policiju.

Tomēr, pēc manām domām, šo namu nevajag pārdot, bet dzīvokļus vajag pamazām, cik nauda atļauj, izremontēt un tad izīrēt. Esmu pārliecināts, ka īrnieki atradīsies, piemēram, jaunieši, kuri vairs negrib dzīvot kopā ar vecākiem, bet nopirkt dzīvokli vēl nespēj.

Es joprojām vadu pašdarbības nodarbibas, jāgatavojas festivālam Rēzeknē. Žēl, ka Daugavpils RB ir tik maz jauniešu, varētu sagatavot kādu straujāku deju vai citu priekšnesumu. Domāju, ka pats gan festivālā neuzstāšos." ▲

Kurlmēmo Dzīve

Šoreiz kārtējā apskatā varat lasīt izvilkumus no 1931. gada numuriem. Šis bija ražīgs gads, jo avīze iznāca 11 reizi, bija arī dubultnumuri. Parastajā numurā 4, bet dubultnumurā 6 lapuses. Un tomēr tas neatbilda solītajam, ka avīze iznāks 2 reizes mēnesī. Interesanti, ka publicēti daudzi sludinājumi – tā redakcija pelnījusi sev līdzekļus izdzīvošanai.

“Kurlmēmo Dzīvē” bija arī ziņas par nedzirdīgo dzīvi ārzmēs. Piemēram, minēts fakts, ka ASV reģistrēti 130 nedzirdīgi šoferi un 10 gadu laikā ar viņiem nav noticis neviens nelaimes gadījums.

Piedāvājam ieskatam dažus rakstus no 1931. gada numuriem. Atgādinām, ka vairāk varat lasīt internetā: http://data.inb.lv/digitala_biblioteka/laikraksti/KurlmemoDzive/index.htm

Jauns ierosinājums

Ar šiem vārdiem gribu atgādināt, ka mums, nedzirdīgiem – skolu beigušai jaunatnei, nav jāpārtrauc izglītības turpināšana. Neviens cilvēks nav pietiekoši gudrs, visiem vēl ir daudz, daudz jāmācās. Dzīve mums vēl daudz ko mācīs, tik vajag saprast. Un, lai vieglāki saprastu, ir daudz jālasa. Jālasa grāmatas un laikraksti, kas katram pa spēkam.

Laikrakstos jālasa viss, kas tur rakstīts. Lasot katrs vārds labi jāapdomā, citādi viss gabals liksies nesaprotams. Var palūgt kādiem gudrākiem, lai nesaprotamo paskaidro, neviens nesmesies.

Priekš šī labā darba mums visiem druciņ laika atliks, gan garajos ziemas vakaros, gan vasaras

dienviņos un svētdienās. Daudzi aiz garlaicības nezina, ko darīt, daudzi “ķinišos” nosēž brīvos vakarus par daudz bieži. Tādi, kas neprot brīvo laiku derīgi izlietot, neko labu neiegūs.

Lasīšana būs mūsu pašizglītība. Lasot mēs aizmirstam skumjas, dienas smagumu un rūpes, lasīšana palīdz domāt un saprast nesaprotamo. Tādēļ, mīlie likteņa brāļi, māsas, kas kaut druciņ protat lasīt, lasat un jūs iegūsat daudz jauka un derīga.

P.s. Būtu vēlams, lai kurlmēmo biedrībām būtu arī sava bibliotēka. ▲

A. Rozīte

Piedzīvojumi Rīgas kurlmēmo biedrībās

Izlietojot gadījenu, kad janvārī biju Rīgā, aizgāju uz abām Rīgas kurlmēmo b-bām. “Immanueli” mani saņēma neuzticīgi, pat vēsi.

Uzaicināja pierakstīties, par ko paņēma 0,20 sant. Ievēribu izsauca mana Vidzemes Kurlmēmo biedrības nozīme, kura gan dažiem nepatīkot. Viens pat aizrādīja, ka mēs nēsoot darījuši pareizi, nodibinot Vidzemē nedzirdīgo biedrību (!) Prātīgākais būtu nodibināt “Immanuel” nodaļu (!)

Daži sāka stipri uzlielīt savu biedrību: – šiem tik esot biedrība kā reti kāda. Ar sportu nodarbojoties 17 personas. Futbolkomanda esot viena no labākām Rīgā, sevišķi vārtsargs... Bet ko nu tur runāt – viņiem jau nēsoot kārtīga pretinieka starp nedzirdīgiem. (Vēlāk 2 mūsu vājākie spēki ping – pong spēlē pārliecinoši pieveica viņu “meistarus”.)

Kad uzzināju, ka esmu “Kurlmēmo Dzīves” līdzstrādnieks, ievada mani bufetes kaktā un ņēmās “politiski izglītēt” – vai tiešām gribot iet uz Vispārīgo Kurlmēmo biedrību? Tur man noplēsīšot pēdējo santīmu. Garderobe vien jau esot nesamērīgi augsta. Un tad vēl ieejas maksa! Šiem tikai garderobe vien jāsamaksājot, bet ieeju nolaidīšot labi lēti... Ko es varēju atbildēt?

Vispārīgā Kurlmēmo b-bā mani saņēma pavisam citādi. Tūliņ lūdza atgērbties un ierakstīt savu vārdu viesu grāmatā. Visi steidzās apsveicināties un apprasījās, kur palikšot pa

nakti. Dabūjuši zināt, ka nezinu, piesolīja ņemt mani pie sevis. Izstāstīju savus piedzīvojumus “Immanueli”. “Tādi jau viņi ir, šie vācieši un kārķlu vācieši” – noteica viens no klātesošiem.

Otrā rītā Šillinga kungs piedāvājis mūs pavadīt. Vakars draudzīgās sarunās pagāja nemanot un šķērāmies, tikai rīta gaismai austot. Nākošā dienā, pēc tam, kad biju apsollījis viņus drīz apmeklēt, vairāki biedri pavadīja mūs uz staciju.

Vispār jāsaprot, ka Vispārējā Kurlmēmo b-bā valda latviešu viesmīlība, bet “Immanueli” vācu augstprātība, kas par sev līdzīgiem uzskata tikai vāciešus. Tāpēc pilnīgi nesaprotams, ko tur meklē tie latvieši, kas sastāda lielāko daļu no “Immanuela” biedriem.

R - O

Redakcijas piezīme: Ievietodami mūsu līdzstrādnieka R--O iespaidus Rīgas Kurlmēmo biedrībās, gribam ticēt, ka viņa negatīviem iespaidiem ir gadījuma raksturs. Par atsevišķu biedru netaktisku uzvešanos nevaram darīt atbildīgu visu biedrību.

Priecāsimies par katras atsevišķas biedrības sasniegumiem, tie ir mūsu visu sasniegumi. Vienprātībā būsīm stipri. Labosim savas kļūdas un strādāsim kopēju darbu. ▲

Anekdotas par nedzirdīgiem

Komisijā ierodas “pavisam kurls” cilvēks. Izklīdzies, izrunājis, šis neko. Klīdz viņam ausī, lai iet otrā istabā pie ārstiem, šis saka, ka esot 29 gadus vecs. Te ienāk kareivis – apkalpotājs. Komisijas loceklis saka tam, “Jāni, gāz viņam pāris reizes pa ausi!” Nu kurlais sāk lamāties. Komisija apmierina to, ka sist jau nu neviens, saprotams, viņam nesitīs, bet kā viņš spīdoši ir izturējis “dzirdēšanas ekzāmenu.” Tā “kurlo” noņēma kara dienestā.

Kādu citu reizi Valmieras apriņķa kara klausības komisijā ierodas kāds “nedzirdīgs” jauniesaucamais. Komisijā sēž

arī kurlmēmo skolas direktors J. Enkmanis. “Nedzirdīgais” saka, viņš nevarot dzirdēt. Komisija tam liek izgērbties, viņš stāv, komisija prasa, kā viņu sauc, “nedzirdīgais” stāv. Ārsti apskata ausis, ausis veselas. Beidzot Enkmanis saka, lai viņš ejot uz māju. “Nedzirdīgais” stāv. Kāds kareivis ved “nedzirdīgo” uz durvīm un rāda, kā tas var iet uz māju. “Nedzirdīgais” apmierinas un iet arī. Kad “nedzirdīgais” pie durvīm, Enkmanis met viņam pie kājām uz grīdu sudraba rubli. “Nedzirdīgais” ātri apgriežas un skatās, kas tur nokritis. Tā “nedzirdīgo” noņēma kara dienestā. ▲

Šai lappusei materiālus sagatavoja: Zigmārs Ungurs

Piedalieties fotokonkursā: MŪSU BIEDRU FOTOSTĀSTI

Konkursu organizē LNS Informācijas nodaļa, un tas notiek LNS laikrakstā "Kopsoli" (var balsot arī LNS Facebook un draugiem.lv profilā) laikā no 2016. gada februāra līdz decembrim.

Konkursa mērķis: veicināt LNS biedru radošo pašizteiksmi, popularizēt LNS un laikrakstu "Kopsoli".

Konkursa dalībnieki: var piedalīties jebkurš LNS biedrs. Viens dalībnieks par katru tēmu var iesniegt 1 fotogrāfiju.

Tēmas un termiņi

Fotogrāfijas konkursam jāiesūta līdz šādiem datumiem:

līdz 8. martam par tēmu **"Mūsu biedri - vaļasprieki, portreti, dzīvesveids"**

līdz 5. aprīlim par tēmu **"Pasmaidīsim!"** (jautru brīžu bildes)

līdz 10. maijam par tēmu **"Mūsu mājdzīvnieki"** (suņi, kaķi, mājputni, kāmj, zivis, kazas, govīs utt., utt.)

līdz 7. jūnijam par tēmu **"Pasākumi LNS biedrībās"**

līdz 21. jūnijam par tēmu **"Mēs - sabiedrības daļa"**

līdz 9. augustam par tēmu **"Vasara - ceļojumu laiks"**

līdz 6. septembrim par tēmu **"Zimju valoda - dzimtā valoda"**

līdz 4. oktobrim par tēmu **"Nāk rudens apzeltīt Latviju"**

līdz 7. novembrim par tēmu **"Es mīlu Latviju!"**

līdz 6. decembrim par tēmu **"Brīvā tēma - pēc jūsu izvēles"**

Vērtēšana, balsošana, publicitāte

Konkursa žūrija katru mēnesi izvēlēsies 3 labākos foto (1., 2. un 3. vietā), ko publicēs "Kopsoli".

Vērtēšanas kritēriji: fotogrāfijas atbilstība tēmai; ideja/radošā pieeja;

tehniskā izpildījuma kvalitāte; pēc iespējas - saistībā ar LNS dzīvi.

Iesūtītās fotogrāfijas tiks publicētas arī sociālajos tīklos LNS Facebook un draugiem.lv profilā, un ikviens varēs balsot par sev tīkamāko, spiežot "Like"/ "Man patīk". Arī Facebook un draugiem.lv visvairāk balsu saņēmušo 1 foto publicēs "Kopsoli".

Balšana par attiecīgā mēnesī sociālajos tīklos ievietotajiem foto jāveic: līdz 14. martam, 11. aprīlim; 16. maijam; 13. jūnijam; 28. jūnijam; 15. augustam; 12. septembrim; 10. oktobrim; 13. novembrim; 12. decembrim.

Tehniskie noteikumi

Pieļaujama vienkārša bilžu apstrāde - gaišums, kontrasti. Ar grafiskā dizaina programmām modificētas fotogrāfijas netiek pieņemtas. Nav pieļaujama montāža: kolāžas, mozaikas, kombinētie kadri. Fotogrāfijas jāiesniedz JPEG formātā, izmērs: īsāka mala ne mazāka par 1500 pikseliem (fotogrāfijas datus var redzēt, uzspiežot uz foto ar datorpeles labo pogu un tad - rekvizīti - detalizēti).

Fotoattēliem jābūt uzņemtiem 2015./2016. gadā.

Iesniegšanas noteikumi: fotoattēli jāsusūta uz e - pastu: info@lns.lv vai tos var iesniegt arī personiski Informācijas nodaļā digitālā veidā. Obligāti jāpievieno autora vārds, uzvārds, foto tēma un nosaukums, kā arī datums un vieta, kur tas izdarīts.

Fotogrāfijas autors uzņemas atbildību par to, ka fotogrāfijās redzamajiem cilvēkiem nav iebildumu pret fotogrāfijas publicēšanu.

Apbalvošana

Gada noslēgumā žūrija no 10 labākajām fotogrāfijām (katra mēneša 1. vietu ieguvušām bildēm) izraudzīsies LNS Gada foto un otro un trešo labāko gada foto. Šo trīs gada labāko fotogrāfiju autori saņems balvas LNS 2016. gada noslēguma pasākumā.

Arī sociālajos tīklos saņemtās balsis tiks summētas un visvairāk balsu saņēmusī fotogrāfija iegūs balvu.

Fotodarbu pieņemšana konkursam sākas no šī paziņojuma publicācijas dienas LNS mājaslapā (tiks ievietota arī Kopsoli 2. numurā). ▲

Veiksmi novēl: LNS Informācijas nodaļa

Savus foto ilustrācijai/ieskatam piedāvā konkursa žūrijas locekļi (konkursā nepiedalās).

AIVARS SLIŠĀNS.

Tēma "Brīvā tēma - pēc jūsu izvēles" - Nakts trauksme, 2013

VALDIS KRAUKLIS.

Tēma "Brīvā tēma - pēc jūsu izvēles" - Būs vētra..., Vecāķos, 2015

ZIGMĀRS UNGURS.

Tēma "Mūsu mājdzīvnieki" - Koķete, Carnikavā, 2011

JURIS GRUNDULIS.

Tēma "Vasara - ceļojumu laiks" - Kaijas lidojumā, Stambulā, 2013

Arvien vairāk iespēju izmantot mūsdienu tehnoloģijas

19. janvārī Rehabilitācijas centrā notika praktiska nodarbība vārdzirdīgajiem LNS darbiniekiem par pieejamību mūsdienu modernajiem tehniskajiem palīgīdzekļiem, kurus pašlaik piedāvā vai nākotnē piedāvās Surdotehniskās palīdzības centrs.

Nodarbību apmeklētājas dalās savās izjūtās:

Ieva Rusule: „Mani sajūsmina tuvās nākotnes perspektīva, kas saistās ar FM sistēmu pielietojamību mūsu ikdienā - it īpaši savienojumā ar mobilo telefonu, kas mūsdienās ir nedzirdīgo sabiedrības lielākās daļas rīcībā. Man jau izdevies izmēģināt šo iespēju, ka, nenoņemot dzirdes aparātu, ar neliela aizauss uztvērēja Musik-link un FM raidierīces palīdzību varu ļoti labi klausīties mūziku, sarunāties pa telefonu, īpaši, kad esmu ceļā un

nevaru turēt telefonu rokā.

Pagaidām ierīču savienošanai nepieciešams vads, bet drīzumā šāds savienojums būs bezvadu un tad telefons ar pieslēgumu speciālai aplikācijai ziņos par daudzām svarīgām lietām, piemēram, par durvju zvanu un pat par to, kas atrodas gaitenī pie durvīm, par mazu bērnu citā istabā, uguns draudiem utt.

Brīnišķīgi būs tas, ka, aizejot uz teātri, varēšu kaut vai skatuves maļiņā nolikt FM raidītāju un pati, sēžot zālē, sadzirdēt visu skatuvē notiekošo.”

Genovefa Nevjadomska: „Par jaunākās paaudzes tehniskajiem palīgīdzekļiem varu teikt, ka tie ir ļoti nepieciešami mūsu darbā un vispār ikdienā, tāpēc ļoti noderīga šāda informācija par jaunākās paaudzes tehniskajiem palīgīdzekļiem klātienē, kad var tos aptaustīt, sajust uz sava ķermeņa, izmēģināt caur dzirdes aparātu. Mans ieteikums šādas tikšanās rīkot regulāri.

Man iepatikās induktīvās spoles bezvadu jaunākais modelis, kas sadaļās divās daļās. Raidītājs liekams uz kādas virsmas, lai ieslēgtu, bet uztvērējs - kā kaklarota. Ļoti parocīgs. Es to nosaucu par Rubīna kaklarotu, jo sarkanā krāsā.

Man patika arī piemērs ar mobilo telefonu. Braucot automašīnā, telefonu rokā var neturēt, bet attālināti var sarunāties un klausīties. Vads tiek savienots ar mobilo telefonu un āķis uzlikts aiz auss. Lai atbildētu, atliek tikai nospiegt vajadzīgo pogu. Tā drošāk, jo rokas aizņemtas pie auto stūres.

Dzirdes aparātam obligāti jābūt uzstādītai “T” funkcijai, tikai tad var uzvert un izmēģināt jaunākos tehniskos palīgīdzekļus.”

Surdocentra izpilddirektors Eduards Bērziņš-Lācis informēja, ka šī gada valsts budžetā paredzēta arī jaunākās paaudzes tehnisko palīgīdzekļu iegāde, bet jau tagad klientiem saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.1474 ir iespēja pašiem bez rindas tikt pie paaugstinātas funkcionalitātes ierīcēm, iegādājoties tās pašiem un pēc tam saņemot kompensāciju, kas vienāda ar iepirkuma cenu līdzīgai tehniskās palīdzības ierīcei.

Pirms tehniskā palīgīdzekļa iegādes jāiesniedz iesniegums SPC par savu vēlmi iegādāties šādu ierīci ar paaugstinātu funkcionalitāti. ▲

Sagatavoja: Ilze Kopmane

Foto: Valdis Krauklis

Trauksmes signalizācija nedzirdīgo mājās

Ugunsdzēsēji (ASV, Fēniksa) uzstādījuši specializētas trauksmes signāliekārtas trūcīgo nedzirdīgo mājās. Pamatā tās darbojas kā tricinātāji gulvietai, bet ietver arī gaismas un skaņas signalizāciju.

„Mūsu spēcīgais gultas tricinātājs spējīgs uzmodināt jebkuru cilvēku no visdziļākā nakts miega,” apgalvo ugunsdzēsēju runasvīrs Vorens Šprehers.

Trauksmes signalizācijas iekārta īpaši var palīdzēt nedzirdīgām personām, kuras vēlas saglabāt savu drošību mājās apstākļos.

„Es varētu sarunāt kādu, lai nāk un brīdina mani, ka ir jādodas laukā no mājas, bet - vai tas nebūs par vēlu? Nevaru taču lūgt, lai dzirdīgais kaimiņš būtu mans uzraugs un palīgs,” atzīst nedzirdīgais A.Bušs, signāliekārtas jaunais īpašnieks.

Portatīvās trauksmes iekārtas trūcīgajiem nedzir-

dīgajiem apmaksā Federālo ārkārtas situāciju pārvarēšanas aģentūra. Parasta ugunsgrēka signalizācija izmaksā līdz 20 dolāru, bet signalizācija, kas spēj brīdināt nedzirdīgu cilvēku, ir daudz dārgāka - no 100 līdz 300 dolāru.

LATVIJĀ

Valsts Ugunsdrošības un glābšanas dienests panācis vienošanos ar valdību, ka obligāta **dūmu detektoru ieviešana visos dzīvokļos jāveic no 2020. gada.** Kas par to maksās, tas vēl ir risināms jautājums.

LNS Surdotehniskās palīdzības centra vadītāja **ARNOLDA PAVLINA** kome-

tārs: „Interesanta informācija. ASV ierīko trauksmes signalizāciju tikai trūcīgajiem nedzirdīgajiem. Pārējiem par sevi jāparūpējas pašiem. Šķiet, ka arī pie mums Latvijā nav tālu tie laiki, kad sabiedrība sāks uzdot jautājumus par to, vai šādi palīgīdzekļi jāapmaksā visiem vai tikai trūcīgiem cilvēkiem.

Par pašu šo palīgīdzekli runājot, jāsaka, ka tas nav nekas jauns vai nedzirdēts. Turklāt arī mūsu centrā varianti ir dažādi - gan vibrējoši uztvērēji, gan ar gaismas signālu aprīkoti. Arī cenas ir līdzīgas - aptuveni 200 EUR. Tiesa, mūsu piedāvātās ierīces netricina gultu (kas izklausās diezgan brutāli), bet uztvērējs ir ievietojams zem spilvena vai jaunākos izstrādājumos - uz rokas, aprocēs veidā. Protams, dūmu detektors būtu

katram pašam jānopērk. Tad, ja tas reāli darbojas, kad iestājas trauksmes situācija, tad arī minētie SPC izsniegtie palīgīdzekļi spēs pamodināt jebkuru.”

Piezīme: Nesen Informācijas nodaļā pēc padoma griezās kāds nedzirdīgo laulātais pāris no ASV, jautājot, kurā Latvijas viesnīcā var pasūtīt numuru, kas aprīkots ar drošības ierīcēm nedzirdīgo brīdināšanai ugunsgrēka gadījumā. Veiktā viesnīcu atlases aptauja liecina, ka labākajā gadījumā drošības dienesti tiek brīdināti par cilvēku ar dzirdes traucējumiem iemitināšanos attiecīgā numurā, lai vajadzības gadījumā viņiem pievērstu uzmanību pirmām kārtām. Speciāli aprīkotu numuru nav. ☒

Sagatavoja: Ilze Kopmane

Avots: www.ktar.

com/?nid=22&sid=1810175

LNS projekts

"LNS jauniešu centra kapacitātes pilnveide"

Jauniešu centrs realizē projektu

Jaundibinātais LNS Jauniešu centrs (JC) sācis realizēt savu pirmo projektu. Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta finansētā LNS projekta "LNS Jauniešu centra kapacitātes pilnveide" pirmā aktivitāte – praktiskās apmācības "No vīzijas līdz rīcības plānam" ir beigušās.

Četras dienas no rīta līdz vakaram projekta dalībnieki apguva dažādas tēmas: jaunieši Latvijā, darbības normatīvā bāze un plānošana, organizācijas struktūra, organizācijas komunikācija, komunikācijas sasaiste ar darbības plānu, resursi, organizācijas vadība, plānošana, riski, finanšu piesaiste jauniešu idejām u.c. Apmācības vadīja Inese Šubēvica no Latvijas Jaunatnes padomes (LJP).

Projekta dalībnieki priecīgi

K R I S T A BLĪGZNA: Man īpaši noderēja apmācība par budžetu, turpmāk es varētu saprast, kas man jādara! Un vēl, forša pasniedzēja mums bija, un vēl – daudz jaunu zināšanu apguvu, daudz radošu ideju nāca klāt. Paldies Ivaram Kalniņam par projektu. Bez šī semināra mums noteikti būtu daudz lielākas grūtības risināt problēmas!

M A I R A B R U ŽE: Par semināru kopumā iespaids ir ļoti labs. Patiešām vērts piedalī-

ties gan šajā projektā, gan apmācību seminārā. Man ir lielas cerības, ka mūsu jaunieši iegūs pieredzi, kā organizēt dažādus sociālos projektus un aktivitātes. Gribu pateikt lielu paldies Ivaram! Viņš daudz dod nedzirdīgajiem jauniešiem.

B E Ā T E G R Ī N Š P O N E: Semināru vērtēju teicami, tas bija pārdomāts, lai būtu ļoti interesanti un pārlicinoši. Ieguvām noderīgas atziņas praktiskajam darbam, idejas un ieteikumus, kurus izmantosim turpmāk.

L I L I T A L O G I N A: Visas četras dienas nodarbības apmeklēju ar lielāko prieku, jo man patika ne tikai superforšā vadītāja un mūsu jaunieši, bet patika arī uzzināt daudz ko jaunu – gan zināšanas, gan pieredzi. Visvairāk patika, ka varējām brīvi izpaust savas domas, viedokļus, vēlmes un sapņus! Ja būs vēl citi tādi semināri, noteikti piedalīšos!

K R I S T A K R I S T Ī N E M A G O N E: Visas četras apmācību dienas man deva daudz no-

derīgu zināšanu, kā arī guvu ļoti vērtīgu pieredzi, pašpārliecinātību par to, ka mēs spēsim attīstīties un augt. Mums bija superforša vadītāja, kas mūs motivēja un deva labus padomus, kurus noteikti izmantosim.

I N T I S Z V I R B U L I S: Sākumā domāju, ka lektore tikai runās un mēs klausīsimies, bet bija pavisam citādi: lektore deva mums praktisku darbu, ko vajadzēja pašiem risināt, un tas bija ļoti interesanti. Esmu ļoti apmierināts – mūsu jaunieši izteica daudz ideju, priekšlikumu, ceru, ka uz šī pamata nākotnē attīstīsies daudzas aktivitātes. Inese bija forša vadītāja. Liels paldies Ivaram Kalniņam par projekta ideju.

J Ā N I S G L U Š Ņ O N O K S: Manuprāt, seminārs bija ļoti pamācošs un interesants. Pirms tam kaut kā biju salīdzinoši maz informēts par Jauniešu centra darbību, projektiem un citām lietām. Bet tagad radusies iedvesma pašam iet un kaut ko darīt! Mani visvairāk ieinteresēja lekcijas par finanšu piesaisti projektiem. Es domāju, ka ikvienam semināra apmeklētājam radās jaunas idejas un vēl nebijušas iniciatīvas, drosme veidot ko jaunu un nebaidīties riskēt, sadarboties ar citiem jauniešiem un augstākstāvošām institūcijām. Galvenais ir būt pārliecinātam un kreatīvam, nebaidīties doties uz savu mērķi.

V A R I S S A L M I Ņ Š: Lielākais semināra ieguvums bija iespēja uzzināt par nedzirdīgo jauniešu

nākotnes perspektīvām Latvijā. Mums vēl ļoti daudz darba priekšā, bet ticu, ka kopā mēs spēsim daudz ko paveikt.

K R I S T A P S L E G Z D I Ņ Š: Sāksu ar to, ka bez Ivaram Kalniņa nebūtu LNS Jauniešu centra, nebūtu šī projekta, nebūtu noorganizēts apmācību seminārs. Liels paldies Ivaram par projektu „LNS Jauniešu centra kapacitātes pilnveide”.

Seminārā esmu daudz ieguvis – pieredzi, zināšanas, ko tālāk izmantot centra vadīšanā. Man patika visas tēmas, sevišķi noderēs turpmāk informācija par projektiem, finansēm, virzību uz mērķiem.

Varu teikt, ka apmēram 30 % jau iepriekš zināju, bet seminārā ieguvu izvērstāku informāciju. Labprāt piedalīšos arī citu līdzīgu tēmu semināros. Ļoti priecājos, ka jaunieši saņēma vērtīgus padomus, apguva prasmi darboties komandā.

Pacentīšos būt labs, stingrs vadītājs Jauniešu centrā. Esmu tam gatavs. Ceru, ka mūsu komanda turpmāk darbosies vēl veiksmīgāk un LNS Jauniešu centram būs attīstība nākotnē. Man liels prieks, ka mūsu jaunieši un vadītāji ir visvisforšākie!! Ticu, ka kopā mēs piepildīsim savus mērķus.

M A D A R A I N D R I K S O N E: Semināra laikā strādājām ar dažādām tēmām. Uzzinājām, kā pareizi plānot projekta budžetu. Spēles bija interesantas, un mums vajadzēja daudz domāt – piemēram, tāds variants: priekšā ir šokolādes upe, mēs tai ejam pāri... Tas nozīmē, ka mūsu smadzenēm jāsāk strādāt, rosinot iztēli, jaunu ideju attīstību. Liels paldies vadītājam par to, ka mums mācīja **Tālāk lasiet nākamajā lpp.**

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

arvien gūt jaunu pieredzi. Viņa ar mums labi komunicēja. Turpmāk būs daudz darba, lai mēs piepildītu savus plānus.

Semināra vadītāja apmierināta

INESE ŠUBĒVICA, lektore no Latvijas Jaunatnes padomes (LJP) stāsta: „Apmācības LNS JC jauniešiem pierāda nenovērtējamo Rīgas domes ieguldījumu organizāciju attīstībā kvalitatīvas darbības attīstībai Rīgā. Apmācībās gūtās atziņas no jauniešu puses apstiprina, ka iegūt informāciju un vairot zināšanas ir būtiski priekšnoteikumi kvalitatīva darba organizēšanai.

Jau apmācību laikā jaunieši pieņēma būtiskus lēmumus darba organizēšanai nākotnē – ir būtiski apzināties savas darbības/organizācijas stiprās un vājās puses. Ir būtiski ļauties sapņiem un veltīt laiku, lai plānotu, kā savus sapņus īstenot dzīvē. Ir svarīgi pašiem saprast, ko vēlas sasniegt, darbojoties organizācijā. Vajag definēt mērķus, lai tos saprastu un atbalstītu arī citi vārdzirdīgie un nedzirdīgie jaunieši.

LNS JC vadītāja galvenais uzdevums ir koordinēt JC darbu, bet katra jaunieša atbildība ir līdzdarboties visu pasākumu organizēšanā, lai veidotu LNS JC vēsturi (valdes sēžu protokoli, reģistrācijas lapas, publikācijas medijos, u.c.). Būtiski ir vienoties par to, kā tiek pieņemti lēmumi, risināti konflikti, ja tādi rodas. Ir svarīgi regulāri iepazīties ar citu organizāciju darbu – iedvesmai, motivācijai un jaunām idejām, kā arī regulāri organizēt finanšu piesaistes darbu.

LNS jaunieši apmācībās parādīja sevi kā motivētus izzināt un darboties/līdzdarboties, kā ļoti atbildīgus jauniešus. Viņi ļoti augstu novērtēja LNS doto iespēju mācīties, lai kvalitatīvi attīstītu sava centra darbu. Tā bija viena no fantastiskākajām apmācību grupām manā pieredzē vairāk kā 10 gadu garumā – motivēti, atvērti, pozitīvi, precīzi, un – galvenais – visu apmācības procesu uzņēma ar lielu

entuziasmu un jautrību!”

Pašlaik tiek veikta sagatavošanās projekta aktivitātei „Domnīca – LNS JC darbības stratēģiskā plāna izveide”. Jaunieši gatavo centra darbības plānu 2016. – 2020. gadam, un saskaņā ar projektu 23. martā pl.16 LNS konferenču zālē Elvīras ielā 19 notiks šī plāna prezentācija un diskusijas.

Varat noskatīties video par semināru: <https://youtu.be/S3MNdZhWcvY> ▲

Ivars Kalniņš

Foto: Kristaps Legzdīņš

Darbs četrzvaigžņu

Kādreiz viņu sauca Tatjana Cvetkova, viņas brālis Igors ir LNS Smiltenes RB biedrs, bet viņa pati jau 22 gadus vairs nedzīvo Latvijā. Tatjana piekrita pastāstīt par savu dzīvi, darbu un izjūtām.

Grūtajos deviņdesmitajos – 1994. gadā viņa aizprecējās uz Lietuvu un kļuva par Tatjanu Jablonskieni, vīru sauc Remigijs. Vīra brālis sāka strādāt Anglijā un tad izlēma, ka arī Remigijam jādodas strādāt uz Angliju. 2004. gadā abi brāļi ar automašīnu devās uz Jorku (pilsēta Anglijā, Nortjorkšīras grāfistē), lai tur strādātu kādā ražotnē. Pēc trim gadiem uz Jorku pārcēlās arī Tatjana ar abām meitām. Vecākajai meitai Snieguolei ta-

gad jau 20, bet jaunākajai Faustai 10 gadi.

Sākumā vajadzēja nokārtot daudz dokumentu. Snieguole tika iekārtota dzirdīgo skolā, kur mācījās arī 5 nedzirdīgo bērnu grupa, to skaitā arī Snieguole. Bet Fausta sāka apmeklēt bērnu dārzu. Tatjanai Anglijā nebija darba, un viņa to meklēja, izmantojot tulkus un pašvaldības sociālo darbinieci.

Tādā veidā izdevās iekārtoties darbā

č e t r - zvaigžņu viesnīcā *The Royal York Hotel* par numuru uzkopēju. Apmācība notika turpat uz vietas, darbus viņai ierādīja citas viesnīcas darbinieces. Viņas pienākumos ietilpst gultasveļas maiņa, putekļu noslaučīšana, vannasistabas sakopšana utt.

Pēc pieciem gadiem

viņa no darba devējiem saņēma pateicību.

Tatjanai nedēļā jāstrādā 18 stundas jeb 3 dienas: trešdienās, sestdienās un svētdienās. Vienā dienā viņa uzkopj 10 numurus. Darbs neesot grūts un viņai patīk. Par vienu stundu samaksa uz papīra ir 6,80 mārciņas. Vīram maksā vairāk – par 1 stundu 7,75 mārciņas. Ģimēnē visi saņem arī invaliditātes pensiju.

Katru vasaru atvaļinājumā viņi brauc uz Lietuvu pie vīra mātes. Ne tikai apciemot radus, bet arī uzzināt jaunumus, parunāties. Pa Angliju atvaļinājumā negrib ceļot, jo grūtības sagādā tas, ka visur angļu valoda, ko grūti saprast, bet Lietuvā apkārt ir saprotama valoda. Tieši angļu valodas problēmu dēļ Tatjana nevar pa-beigt autoskolu un nolikt teorētisko ek-

No operatores līdz skolotājai

Rīgas Internātvidusskola bērniem ar dzirdes traucējumiem ir viena no retajām iestādēm, kur darbu rod cilvēki ar dzirdes traucējumiem, kuri ieguvuši augstāko izglītību. Pašlaik tur strādā seši skolotāji ar dzirdes traucējumiem: Olga Volonte, Liene Kleina - Brūvere, Guna Priede, Inguna Krama, Aldis Ādamsons, Andra Pļaviņa, bet virtuvē strādā Kristīne Brikmane.

“Kopsoli” intervēja Olgu Volonti (*attēlā 2. no labās*) par viņas darba pieredzi, par ceļu uz skolotājas profesiju un amata īpatnībām. Runājot par Olgu, skolas direktore Kristiāna Pauniņa viņu raksturoja pavisam īsi: “Olga ir lieliska skolotāja, viņas mācību stundas ir kolosālas”.

Lūdzu, pastāstiet, kā tikāt pie darba skolā? Kādu priekšmetu pasniedzat?

Mana pirmā darbavieta – rūpnīcā “Alfa”, kur trīs gadus strādāju par operatoru, pēc tam divi gadi nostrādāti rūpnīcā “VEF” par plastmasas presētāju.

Mana profesionālā karjera skolā aizsākās pirms 22 gadiem. Saņēmu vēstuli

no savas bijušās klases audzinātājas, ka ir vakanta naktsaukles vieta skolā. Pieteicos un sāku strādāt. Vēlāk biju internāta audzinātāja. Mācījos Rēzeknes Pedagoģijas universitātē, un tad jau strādāju par skolotāju. Skolēniem ar īpašām vajadzībām vai vieglu garīgu atpalicību un kustību traucējumiem pasniedzu gandrīz visus mācību priekšmetus, izņemot sportu, vēsturi, angļu valodu.

Jums laikam ir daudz vieglāk strādāt ar bērniem, jo labi pārvaldāt zīmju valodu? Varat mazliet pastāstīt, kā jūs vadāt savas stundas?

Latviešu zīmju valoda ir mana dzimtā valoda un izmantoju to ikdienas darbā ar bērniem. Tas ir veids, kā sazinos ar bērniem, taču ne vienmēr tas nozīmē, ka ir vieglāk. Bērni ir dažādi un viņu zināšanu līmenis – atšķirīgs.

Savās stundās izmantoju dažādas metodes – izmantoju zīmju valodu, izmantoju “vieglo” valodu, pielietoju Widgit* programmu (*skat. beigās*). Mans mērķis ir radīt bērnos vēlmi mācīties, apgūt jaunas lietas, un, protams, panākt, lai viņi izprastu mācību vielu. Audzinu bērnos tādas īpašības kā – būt saprotošiem, draudzīgiem, sabiedriskiem.

Jūs pati kādreiz mācījāties Rīgas Nedzirdīgo skolā. Kādas ir atšķirības mācību procesā toreiz un tagad? Vai bērni arī ir atšķirīgi?

Jā, atšķirības ir. Piemēram, kādreiz bija skolas formas, mūsdienās to vairs nav. Atceros, ka mēs mācījāmies sešas dienas nedēļā – arī sestdienās. Kā agrāk, tā tagad katrs bērns ir indivīds, katrs no viņiem ir personība, un tas ir lieliski! Nav vajadzības salīdzināt tā lai-

ka bērnus ar mūsdienu jaunatni – visi labi, skaisti, gudri.

Kāda ir jūsu darba slodze? Kādi ir plusi un minusi jūsu darbā?

Plusi manā darbā – iespēja sniegt bērniem zināšanas, veidot viņus. Apmeklēju dažādus kvalifikācijas celšanas kursus, ar kolēģiem dodamies pieredzes apmaiņas braucienos uz citām mācību iestādēm.

Vēlos piebilst, ka man ir ļoti mīļa mana klase. Kolēģi arī ir draudzīgi. Paldies skolas vadībai un kolēģiem par līdzšinējo sadarbību.

Ko darāt brīvajā laikā? Vai ir kādi hobiji, aizraušanās? Ko darīsit šovasar atvaļinājumā?

Brīvajā laikā esmu kopā ar savu ģimeni, dodamies atpūsties uz savu lauku īpašumu. Vasarā iemīļota nodarbe ir ogu lasīšana, sēņošanas laiku arī nelaižu garām.

Paldies par interviju!

*Widgit programma tiek izmantota kā palīgīdzeklis, lai būtu vieglāk komunicēties un saprast tekstu cilvēkiem, kuriem ir grūtības ar rakstīta teksta lasīšanu/saprašanu. Faktiski šo programmu var saukt par simbolu valodu.

Šie simboli cilvēkiem dod iespēju iegūt informāciju, kura savādāk viņiem nebūtu pieejama. Simbolus lietojam mēs visi. Tas ir vienkāršs, ātrs un vizuāls veids, kādā pasniegt informāciju. Widgit programmā ir simboli vairāk kā 40 000 vārdiem, kas palīdz cilvēkiem „iztulkot” rakstīto tekstu.

Plašāk par to – kādā no nākamajiem Kopsoli numuriem. ▲

Intervēja: Zigmārs Ungurs
Foto: no O. Volontes personiskā arhīva

viesnīcā

sāmenu. Viņa apgalvo, ka brauc labi, un viņai ir pagaidu autovadītāja apliecība, ar kuru, tiesa gan, var auto vadīt tikai instruktora klātbūtnē. Eksāmena biļetē esot 55 jautājumi.

Arī vīram nav autovadītāja apliecības, bet viņš nemaz negrib mācīties. Kad Tatjana noliks eksāmenu un beidzot iegūs tiesības, tad viņi iegādāsies automašīnu.

Visai ģimenei joprojām ir Lietuvas pilsoņu pasēs. Nevienam no viņiem negrib Anglijas pilsonību, lai gan to varot tagad dabūt. Arī meitas nevēlas to mainīt, lai gan, iespējams, nodzīvot Anglijā visu mūžu. Vecākā meita Snieguole tagad dzīvo atsevišķi Derbijā – kopā ar draugu. Fausta vēl turpina mācīties skolā.

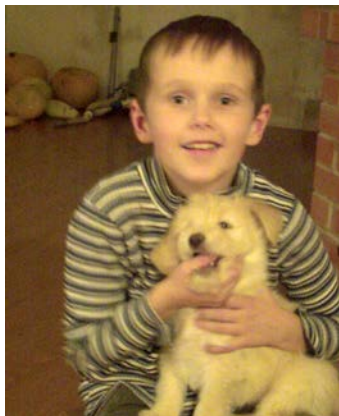
Tatjana bieži sarunājas skaipā ar saviem paziņām no Latvijas un Lietuvas, lai uzzinātu, kādi ir jaunumi, kā katrs dzīvo, kādas izmaiņas likumos.

Jorkā ir arī nedzirdīgo klubs, bet to viņa apmeklē reti – tur neesot neviena latvieša vai lietuvieša, visi ir briti. Tatjana stāsta, ka agrāk bija labāk, uz klubu gāja visu paaudžu nedzirdīgie, bet tagad tikai jaunieši. Uz klubu viņa aiziet tikai svētkos. ▲

Uzklausīja: Zigmārs Ungurs

Foto: no T. Jablonskienes personiskā arhīva

Mūsu biedri – suņu saimnieki

Daudziem mūsu biedriem mājās dzīvo arī uzticami draugi un mājas sargi – suņi, tāpēc nebija grūti sameklēt dažus cilvēkus, kuri piekrita dalīties domās par šo mūsu "mazo brāļu" vietu un nozīmi viņu dzīvē.

GUNTARS JURŠEVSKIS (1. attēlā dēls ar suni): Mūsu bezšķirnes sunim Rikam šā gada augustā paliks 3 gadi. Dzīvoju privātmājā, suni iegādājāties dēlam. Tā bija dāvana tieši viņam. Īpašu uzdevumu sunim mūsu mājās nav, bet galvenais pienākums ir būt labam draugam, rotaļu biedram.

Man kā nedzirdīgajam suns neko īpaši nepalīdz. Vienīgais – viņš man vienmēr paziņo, ka kāds pienācis vai piebraucis kāda mašīna pie mājas vārtiem. Īpaši liela nepatika sunim nez kāpēc izveidojusies pret atkritumu savākšanas mašīnu. Kad tā ierodas, Riks sāk riet kā negudrs un es vienmēr zinu, kas tieši piebraucis. Lai gan, kad atkritumu mašīna jau atrodas sētā, viņš nemaz vairs tā neārdās un nerej, liekas pat pārbijies. Varonis viņš ir tikai mājā iekšā. Mammai agrāk bija maziņš sunītis, tas gan daudz palīdzēja.

Domāju, ka nedzirdīgajiem suns ir vajadzīgs. Viņš daudzējādā ziņā palīdz mums.

Varbūt suņus arī varētu apmācīt par nedzirdīgo asistentiem, bet man grūti pateikt un iedomāties, ko suns kā asistents varētu darīt nedzirdīgo labā.

RAIMONDA TABAKA (2. attēlā): Mūsu sunim Džīno šā gada augustā paliks 4 gadi. Džīno tētis bija vācu aitu šķirnes suns, bet mamma –

rotveilers. Tā kā dzīvojam laukos, privātmājā, tad suni galvenokārt iegādājāties, lai tas sargātu mūs un mūsu māju. Suns vienmēr rejot brīdina, ja sētā ir iebraucusi kāda mašīna. Mūsu suns mūs ļoti sargā no svešiniekiem un aizstāv īpaši mani.

Domāju, ka nedzirdīgajiem, īpaši laukos dzīvojošajiem vajadzētu mājās turēt suni. Drošības apsvērumu dēļ noteikti! Pašai, kad vīrs ir darbā un palieku viena mājās, būtu bailīgi bez suņa.

Manuprāt, speciāli dresēt un apmācīt suņus kā nedzirdīgo asistentus nevajadzētu.

MĀRTIŅŠ VĒZIS (3. attēlā): Mūsu sešgadīgā suņa vārds ir Rika. Kad mūsu iepriekšējais suns jau bija krietnos gados (tagad viņa vairs nav), jau tad sākām domāt par vēl vienu suni. Avīzē ieraudzījām sludinājumu, ka bez maksas tiek dāvināts kucēns. Paņēmām, protams, par simbolisku samaksu, jo ir tāds ticējums, ka par velti nav labi ņemt dzīvnieku. Dzīvoju privātmājā ārpus pilsētas. Mūsu mājās sunim īpašu uzdevumu nav, bet viņš lieliski pats saprata, ka suņa uzdevums ir sargāt māju un tās īpašniekus. Suns tāpat skraida tikai pa savu teritoriju, bet tālāk nemūk. Zina, cik tālu drīkst.

Rika man palīdz dažādos veidos, piemēram, kad kāds brauc gar mūsu māju vai piebrauc pie mājas, viņš sāk

skraidīt un riet. Kad suns nostājas pie ārdurvīm, zinu, ka kāds ir atnācis. Viņš ir ļoti paklausīgs, saprot no žestiem, ko saku. Komandas rādu, piemēram, *blakus, sēdēt*, suns saprot un visu izpilda. Paklāpēju ar plaukstu uz krūtīm – suns pieslejas pakājkājās utt..

Domāju, ka nedzirdīgajiem ir vajadzīgs suns, jo daudzos gadījumos viņš var būt noderīgs, palīdzēt mums. Piemēram, bija gadījums, kad devos sēņot mežā, suns aizbaidīja meža zvēru. Viņš mani sargā.

Vai suņus vajag apmācīt kā nedzirdīgo asistentus – domāju, ka nē. Manuprāt, tas vairāk vajadzīgs cilvēkiem ar redzes traucējumiem un kustību traucējumiem. Suns viņiem var ko pienest vai kā citādi palīdzēt.

JURIS GRUNDULIS, juniors (4. attēlā): No suņu vārdu saraksta gribēju izvēlēties vieglu un īsu, lai varētu viegli pasaukt savu bezšķirnes mīļumiņu. Nosaucu viņu par Noru, šogad viņai februārī paliks 10 gadi.

Tā kā dzīvojam privātmājā, kur pietiekami daudz vietas, pirms desmit gadiem bez vecāku atļaujas sadomāju iegādāties kādu mazu kucēnu. Tādi vairāki tikko bija sadzimuši bijušā ģimenes drauga mājā. Kad ierados, tur kūņojās vairāki tik mīļi mazie radījumi, ka bija ļoti grūti izvēlēties vienu no tiem.

Pasaucu viņus pie sevis,

lai pakomunicētu, un tad viena drosmīgāka suņu meitene lēni pietipināja pie manis. Viņu tad arī izvēlējos – bija tikai 3 nedēļas veca, kad atvedu mājās. Par laimi, vecāki tomēr nerājās, mierīgi pieņēma jauno ģimenes locekli, jo es apņēmos ar Noru nodarboties pats. Iemācīju viņai saprast daudzas zīmes: sēdēt, gulēt, uzlēkt, pastaigāties un citas. Bet tādās reizēs, kad parādu viņai dūri, Nora labi saprot, ka dusmojos, un kļūst rāma kā zaķītis.

Nora saprot, ka es nedzirdīdu, un tāpēc, kad kāds atrodas aiz vārtiem uz ielas un gaida, kad ielaidīs, viņa skaļi, nepārtraukti rej, uzlecot uz augstās loga palodzes. Ir tikai viens mīnuss – viņai patīk apriet garāmgājējus bez iemesla, laikam aiz garlaicības. Viņas riešana ir tik spēcīga, ka pat es to varu dzirdēt, būdams citā istabā.

Jā, protams, nedzirdīgajiem vajadzīgs suns! Mana pārlicība: ir labi, ja nedzirdīgo ģimenē ir vēl kāda būtne ar dzirdīgām ausīm, un kāpēc tas nevarētu būt suns? Suns ir viena no visuzticīgākajām radībām uz šīs pasaules.

Domāju, Latvijā, tāpat kā citās valstīs, varētu arī apmācīt suņus par nedzirdīgo asistentiem un viņi varētu signalizēt par durvju zvanu, vai bīstamām situācijām. ▲

*Intervēja:
Zigmārs Ungurs,
Žanete Škapare*

Galvenais sunim ir sargāt māju!

Nesen, satiekot savu vietnieku Rīgas RB grupā "Tilts" Jāni Zandovski, aprunājāmies arī par saviem suņiem, bet īpaši interesanti bija uzzināt, ka Jāņa ģimene pieņēmusi no patversmes nedzirdīgu kaķi. Tāpēc interviju ar Jāni nodalīju atsevišķi no citām intervijām ar suņu saimniekiem. Lūk, Jāņa stāsts.

Manu suni sauc Lukass. Viņu vēl nepieaugušu vispirms no patversmes pieņēma kāds angļu pāris, ar kuru iepazīnāmies. Taču viņi drīz no Latvijas aizbrauca prom, bet Lukasu atstāja mums, par ko ne mirkli nenožēlojam.

Viņam tagad jau pāri deviņiem gadiem. Lukass ir jauktenis ar respektablu izskatu un palielu augumu, kollija un kaukāzieša krustojums. Viņam ir tumša, gara, bieza un smalka spalva. Viņš bieži ir jāķemmē, citādi kažoks nebūs glīts, spalva var savelties un viņš izskatīsies pinkains. Kad ķemmējam, daudz suņa spalvu paliek ķemmē, tad nu to krājam un gada laikā var savākt vismaz kilogramu suņu vilnas. To nododam vietējai adītājai, kura no Lukasa vilnas savērpj dziju un ada ziemei zeķes un cimds. Suņu vilnas adījumi ir siltāki un veselīgāki nekā no aitas vilnas.

Tādā veidā ar savu vilnu Lukass vismaz daļēji sedz savus izdevumus.

Lukasam pie mums ir labi, dzīvojam tuvu Rīgai, privātmājā, visapkārt dārzam ir apjozts žogs. Lukass nekad netiek siets pie ķēdes, viņš vienmēr var izskraidīties. Uzskatu, ka privātmājai suns ir vajadzīgs kā mājas sargs.

Lukass pa lielu gabalu jau lieliski pazīst automašīnas pēc motora trokšņa un zina – brauc savējais vai svešs. Protams, ja kāds zvana pie sētas vārtniekiem, Lukass manu dzirdes trūkumu kompensē ar skaļām reģām. Vai arī, ja viņš skraida pa māju, priecīgi luncinādams asti, tad zinu, ka atnākuši tuvinieki vai pazīstami ciemiņi.

Vai nedzirdīgajiem ir vajadzīgs suns? Man ir vajadzīgs! Ne velti saka, ka suns cilvēkam ir labākais draugs. Viņa

klātbūtne cilvēkam uzlabo pašsajūtu, mazina stresu. Bet nedomāju, ka tas ir vajadzīgs visiem nedzirdīgajiem. Daudzi no viņiem iztiek bez suņa. Suns ir dzīvnieks, kas pieradināts pie saimnieka, par viņu jābūt atbildīgam, jāpērk pārtika, jābaro, jā rūpējas par viņa veselību.

Suns kā nedzirdīgā asistents?

Esmu lasījis, ka Latvijā ir speciāli apmācīti suņi – asistenti neredzīgajiem. Bet vai to var apmācīt par asistentu arī nedzirdīgajam – par to man informācijas nav. Saprotu, ka suns var palīdzēt neredzīgajam, bet kaut kā šaubos, vai nedzirdīgajam arī var palīdzēt un vai tas nepieciešams.

Par zīmju valodas tulku suni nevar apmācīt. Ir zināms, ka suņa apmācība ir dārgs priekš un prasa ilgu laiku. Tam jāpiemeklē arī atbilstoši suņi, ne jau kurš katrs derēs šim nolūkam.

Kā saprasties ar nedzirdīgu kaķi?

Mums iepriekš bija kaķene, kura nodzīvoja 17 gadus, pagājušogad nomira. Viņas dzīves laikā mājā nebija nevienas peles. Nu lūk, kad kaķene pārcēlās uz citiem medību laukiem, mums vairumā sāka parādīties peles. Apmēram pirms mēneša mana meita no patversmes "Labās mājas" atveda 6 – 7 gadus vecu sniegbaltu kaķeni, vārdā Laimīte. Viņai viena acs ir zilā krāsā, otra – zeltaina. Interesantākais, ka kaķene ir pilnīgi nedzirdīga.

Sākumā kaķene nesatika ar Lukasu, bija agresīva, mēģināja viņu skrāpēt. Kaut gan Lukass ātri pie viņas pierada un nekādi neaiztiek, tomēr Laimītei vēl vajadzīgs ilgāks laiks, lai suni pieņemtu.

Drīz pēc tam, kad mūsmājās ieradās Laimīte, peles sāka pazust. Pelēm lieliska oža, jūt briesmas un laižas prom. Komunicēšanās ar kaķeni nerada problēmas, jo viņa ir diezgan sabiedriska un droša. Kad grib ēst, staigā pakaļ un skaļi ņaud. Viņa ir ļoti ziņkārīga, jau ir izpētījusi visas mājas telpas un izložņājus skapjus. Klēpī gan īpaši nemil rāpties. Toties naktīs viņai patīk gulēt cilvēkiem blakus vai uz krūtīm.

Ja vājai Laimītei paaicināt pie sevis, tad jāpieiet viņai klāt, jāpieskaras un, plaukšķinot ar rokām, vest sev līdz. Ja apsēžos pie galda vai rakstu, nereti nostājas vai apsēžas līdzās, bet, redzot, ka esmu aizņemts, dodas prom, sak, ne traucēšu. Tā nu jauki sadzīvojam. ▲

Zigmārs Ungurs

Foto: no J. Zandovska personiskā arhīva

ASV: apguvis zīmju valodu

Iepazīstieties – Lotārs ir kopš dzimšanas nedzirdīgs šeltiju sugas suns, pirmais, kas apguvis un saprot amerikāņu zīmju valodu.

To viņam iemācījusi viņa saimniece Melānija Paula, kura kļuvusi nedzirdīga bērnībā pēc neveiksmīgas ārstniecības ar streptomocīnu.

Melānija raksturo Lotāru kā skaistu, gudru un lepnu suni, bezgala labsirdīgu, saprotošu un gatavu palīdzēt visiem cilvēkiem, kam tas vajadzīgs. Viņa pakalpojumi ir pieprasīti. Vismaz pāris reizes nedēļā Lotārs dodas uz tuvējo ASV Gaisa spēku hospitāli Hemptonā, kur ir ļoti iecienīts un gaidīts pacientu palātās. Cilvēki atplaukst un sāk smaidīt, viņu ieraugot, un ārsti atzīmē to kā atveseļošanas veicinošu faktoru.

No malas skatoties, nekas neliecina, ka suns ir nedzirdīgs, jo viņš saskarsmē ar cilvēkiem ir ļoti uzmanīgs un nekavējoši reaģē uz katru mājienu.

"Nedzirdība jau ir neredzama," teic Melānija un skaidro, ka Lotārs šādi "strādā" kā brīvprātīgais arī vairākās citās dziedniecības iestādēs, aprūpes centros un pansionātos, kur cilvēkiem nepieciešams īpaša veida psiholoģiskais atbalsts.

Viņu vidū gadījušies arī nedzirdīgi klienti, kur noderējusi zīmju valodas sapratne, nācies pat lidot uz citiem štatiem. Lotārs kā šajā ziņā īpašs suns-palīgs ir reģistrēts ASV Petterapijas* starptautiskajā apvienībā, kas apkalpo klientus ASV un Kanādā.

Melānija suņu terapijas programmā Lotāru pieteica pirms 5 gadiem. Viņa iemācījusi savam draugam Lotāram, kā palīdzēt arī nedzirdīgiem bērniem vieglāk apgūt rakstīt un lasītprasmi.

Lotāra saimniece atzīmē, ka nedzirdīgi cilvēki reizēm baidās iegādāties nedzirdīgu suni, bet bailēm nav pamata – ir pat pārsteidzoši, cik labi viņi spēj saprast savu saimnieku.

*Petterapija ir ārstēšana ar dzīvnieku palīdzību. ▲

No interneta materiāliem sagatavoja: Ilze Kopmane

Viss pamazām nokārtojas

Turpinot tēmu par nedzirdīgo cilvēku pilnvērtīgas izglītības iegūšanas iespējam, "Kopsoli" aicināja uz sarunu Latvijas Universitātes Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes 1. kursa studenti Kristīni Kristīni Magoni (attēlā 1. no kreisās).

Pirms gada Ēnu dienā viņa Valmieras Vājdzirdīgo bērnu internātvidusskolas – attīstības centra skolēnu grupas sastāvā viesojās "Kopsoli", kur tika uzsākta īsa saruna par studēšanu pēc skolas beigšanas. Tāpēc šoreiz saruna ir it kā toreizējās sarunas turpinājums.

Tu agrāk vēlējies kļūt par psihologu, bet tagad mācies par sporta skolotāju?

Jā, es mācos par sporta skolotāju. Sākumā bija doma mācīties psiholoģiju, tomēr, kad mēģināju noskaidrot vairāk, kā šo profesiju iegūt, sapratu, ka tas būs visumā sarežģīti, bet mācīties par sporta skolotāju likās vienkāršāk. Arī mans brālis to ieteica, jo, ja mācītos par sporta skolotāju, tad varbūt varētu iekļauties budžeta grupā un par mācībām nebūtu pašai jāmaksā.

Arī skolotāji, uzzinot, ka esmu vājdzirdīga, ieteica sporta skolotāja specialitāti, jo tad šajā jomā pēc punktu skaita es tiktu budžeta grupā. Pagāja kāds laiciņš, un tā tiešām notika – saņēmu paziņojumu, ka esmu uzņemta sporta skolotāju budžeta grupā. Tagad, mācoties šo profesiju, mums kā viens no mācību priekšmetiem ir arī psiholoģija un es vēlreiz pārlicinājos, ka tā tiešām ir grūta tēma, kas man nebūtu pa spēkam.

Vai tu studijās izmanto tulka pakalpojumus?

Es izmantoju tulka pakalpojumus, sevišķi lielās auditorijās, kur ir ap 100 studentu. Tad es sēžu zāles pirmajā rindā, jo pasniedzēja nestāv uz vietas auditorijas priekšā ar seju pret mani, bet gan staigā pa visu auditoriju. Es it kā

saprotu, ko viņa runā, bet tai pašā laikā telpā ir daudz citu trokšņu – studenti sarunājas, čaukst papīrs, un tas viss man traucē uztvert un saprast vārdus. Tāpēc lielās auditorijās vienmēr ņemu palīgā tulku.

Vai tu lekcijas pieraksti?

Es neko nepierakstu – tad, kad ir tulks, es to nevaru, jo man jāskatās uz viņu, bet pēc tam mājās izmantoju E-studiju programmu, kurā pa e-pastu pasniedzēja atsūta rakstu vai lekcijas prezentāciju. Mājās

es atveru, kur to arī norakstu. Tā mēs mācāmies un gatavojamies eksāmeņiem. Mums nav nekādu mācību grāmatu, bet ir uzdotās literatūras saraksts, kurā minētie darbi par vajadzīgo tēmu pašiem meklējami bibliotēkā.

Sākumā man bija doma lekcijas nofilmt un tad skatīt, norakstīt mājās. Bet, ja ir iespēja saņemt tulka pakalpojumu, tad es to arī izmantoju. Filmēt un ierakstīt, šķiet, man prasītu pārāk daudz laika.

Daudz priekšmetu jāmacās?

Tagad pagaidām ir deviņi: teorija un prakse; funkcionālā anatomija; mācību metodika vingrošanā I; mācību metodika peldēšanā; vispārīgā psiholoģija; ievads studijās un skolotāja ētika; mācību metodika vieglatlētikā; fiziskā audzināšana; sporta un olimpiskās kustības vēsture; angļu valoda.

Jā, ir arī angļu valoda. Sākumā grūti bija saprast, jo it īpaši man ar savu traucēto dzirdi. Ņēmu līdzi tulku, kurš saprot un zina angļu valodu. Pēc tam pasniedzēja saprata, ka nav reāli tulku izmantot lekcijās, un sāka man uzdot uzdevumus rakstiskā veidā, kurus izpildu mājās pastāvīgi.

Angļu valoda ir tāda, ka izrunā savādāk, bet raksta atkal savādāk. Rakstīt angļu valodā man ir daudz vienkāršāk, jo vienalga pareizi neizdodas izrunāt angļu vārdus, tur jābūt labai dzirdei, lai saklausītu pareizo izrunu. Pasniedzēja dod man vieglākus uzdevumus, bet citiem – dzirdīgajiem – sarežģītākus. Eksāmenā arī tāpat iedod man vienkāršāku testu un dzirdīgajiem – pavisam savādākus un sarežģītākus, kas atbilst augstskolai.

Tev patīk mācīties?

Sākums bija grūts, radās pat doma pamest studijas. Bija sarežģīti tikt galā ar visu jauno, kas nāca priekšā. Runājām ar pasniedzējiem, kopā meklējām risinājumus. Ir tā, ka augstskolu pasniedzēji nezina, kā labāk strādās ar tādiem studentiem kā es. Tas jau nav kā Valmieras skolā, kur ir pasniedzēji ar pieredzi darbā ar vājdzirdīgiem/nedzirdīgiem skolēniem. Tomēr, laikam ejot, viss ir sakārtojies. Palīdz man arī brālis, kurš mācās otrajā kursā par sporta skolotāju, viņš paskaidro man, ko nesaprotu, tāpat arī vecāki daudz palīdz.

Vai uzdevumu atbildes tev ir vieglāk uzrakstīt nekā atbildēt mutiski?

Ir tādi mācību priekšmeti, kur vajag atbildēt mutiski, bet ir tādi, kur rakstiski. Piemēram, šodien bija eksāmens psiholoģijā, un tas bija jākārt rakstiski, bet sporta nodarbības, piemēram, notiek tikai mutiski.

Cik ilgi bija eksāmens?

Lekcijas notiek trīsarpus stundas, eksāmens vienu vai pusotru stundu. Tas viss ir atkarīgs no pasniedzējas un uzdotā. Šodienas eksāmenā es ātri izpildīju uzdoto un braucu mājās.

Cik studentu ir tavā grupā? Kā saproties ar kursa biedriem?

Sākumā bijām deviņi, bet, tā kā vienam puisim bija par grūtu, palikām astoņi. Sākumā tiešām bija grūti saprasties. Bet, kad viņi uzzināja, ka esmu vājdzirdīga un ka man nepatīk, ja, ar mani sarunājoties, pagriež muguru, situācija uzlabojās. Tagad viss normāli, varam sarunāties un saprasties.

Ko tu varētu pastāstīt par tulku darbu – tavas domas?

Jā, nav tik vienkārši. Piemēram, man bija tulks anatomijā, un bija tā, ka pārtulkot zīmju valodā bija pagrūti. Manas domas ir tādas, ka vajadzētu tulkus iedalīt, skatoties, kādā jomā viņš ir kompetentāks. Piemēram, viens varbūt labāk tulkotu par anatomijas tēmu, cits – par informātiku vai psiholoģiju.

Sākumā ļoti gribēju, lai man būtu tikai viens tulks – Anete Arāja, bet tas nav iespējams, tulkus vajag daudziem studentiem – kurš ir brīvs, tas man tulko. Es ļoti gribu pastāvīgu tulku, bet diemžēl tādas iespējas nav. Tulku izmantoju lielā auditorijā, mazās telpās es pati tieku galā.

Tulka pakalpojuma apmērs ir iero-

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

bežots, varu to izmantot 480 stundas gadā. Tā kā gads vēl nav beidzies, es nevaru pateikt, vai man ar šīm stundām pietiks.

Kā tu iedomājies savu nākotni, kur strādāsi?

Nezinu... Ļoti vēlētos strādāt par sporta skolotāju savā Valmieras skolā. Rīgas Nedzirdīgo skolā negribētu – 13 gadus nodzīvoju Valmierā, mums bija laba sporta skolotāja. Mani neatstāj doma, ka nākotnē strādāšu Valmieras Vājdzirdīgo skolā.

Ko tu dari brīvajā laikā, vasarā, kādas ir tavas intereses?

Ja godīgi, arī brīvdienās es mācos un pildu mājasdarbus, jo to ir ļoti daudz. Man studijas ir līdz jūnijam. Gribētos vasarā sameklēt darbu, piepelnīties savām vajadzībām. Augustā atkal atsāksies mācības. Man patīk daudz lasīt – īpaši grāmatas ar romantisku saturu. Patīk sportot. Labprāt nodarbojos ar rokdarbiem: taisu auskariņus, dāvanas. Kad mācījos skolā, patika organizēt pasākumus – tagad tam visam atliek mazāk laika.

Interesē arī politika, sekoju līdzi tam, kā tagad veido jauno valdību, satraucos, ka migranti ienāks Latvijā.

Lasu LNS mājaslapu, vairāk par to, kas attiecas uz jauniešiem. Visvairāk informācijas saņemu no Kristapa Legzdiņa. Piedalījos arī LNS Jauniešu centra dibināšanā, bet iekļūt jauniešu domē neizdevās – nesanāca balsu vairums. Centīšos pēc 2 gadiem iekļauties domē.

Visvairāk komunicēju ar Kristapu Legzdiņu un Mairu Bruži. Apmaināties ar informāciju par augstskolas mācībām, uzzinu ko jaunu. Ar Kristapu un Mairu mums dažādās augstskolās ir līdzīgas problēmas: pirmkārt, daudz mājas darbu, saskarsmes grūtības ar pasniedzējiem.

Būtu labi, ka arvien vairāk mūsu jauniešu mācītos augstskolās. Nevaru iedomāties, kur un ko es bez augstākās izglītības darītu. Labs darbs prasa labu izglītību, kā, piemēram, ja grib kļūt par vadītāju, skolotāju, arhitektu vai strādāt citās kvalificētās profesijās.

Arī es vēlētos strādāt sev patīkamā darbā, veidot karjeru, būt augstākā amatā. Vasarā piestrādāju veikalā par pārdevēju, tur bija tik milzīgs troksnis, ka nesapratu, ko pircēji vēlas. Par apkopēju strādāt nevēlos. Uz ārzemēm braukt arī nevēlos. Tepat Latvijā ir labas iespējas izglītībai, un te man patīk būt kopā ar savējiem, ar draugiem. ▲

Zigmārs Ungurs

Foto no Kristas - Kristīnes Magones personiskā arhīva

Starptautiskās sacensības 2016. gadā

Ieskatoties šī gada sporta kalendārā, atklājas raiba “ģeogrāfija” ar daudz valstu un pilsētu nosaukumiem, kurās šogad būs mūsu sportisti, aizstāvo Latvijas godu dažādos sporta veidos: vieglatlētikā, boulingā, smilšu volejbolā, orientēšanās sportā, šaušanā. Mūsējie dosies uz sacensībām Polijā, Vācijā, Bulgārijā, Turcijā, Čehijā, Krievijā, Somijā. Sportisku veiksmi visiem!

Pirmās starptautiskās sacensības, kurās šogad piedalīsies mūsu sportisti, būs 5. Eiropas Nedzirdīgo čempionāts **telpu vieglatlētikā**, kas risināsies 17. – 19. martā Polijas pilsētā Toruņā.

Šogad Ziemeļu un Baltijas valstu Nedzirdīgo čempionātu **boulingā** organizēs LNSF, un tas notiks Rīgā, boulinga centrā “Bowlero” 14. – 18. jūnijā.

No 25. jūnija līdz 3. jūlijam Bulgārijas pilsētā Stara Zagorā risināsies Pasaules Nedzirdīgo čempionāts **vieglatlētikā**.

Pasaules Nedzirdīgo čempionāts **smilšu volejbolā** šogad plānots Turcijā, Samsunā 18. – 24. jūlijā.

Čehijas pilsētā Olomoucā 26. – 31. jūlijā notiks 8. Eiropas Nedzirdīgo **orientēšanās** čempionāts un 3. Eiropas Nedzirdīgo orientēšanās čempionāts jauniešiem.

LNSF pirmo reizi ielāņojusi arī dalību Pasaules Nedzirdīgo čempionātā

šaušanā, kas no 7. līdz 16. septembrim risināsies Krievijas pilsētā Kazanā.

Somijā, Ālandu salās 1. – 6. augustā risināsies Ziemeļu un Baltijas valstu Nedzirdīgo **sporta festivāls** un būs arī nometne jauniešiem.

Jaunieši varēs piedalīties arī 3. Eiropas Nedzirdīgo čempionātā **vieglatlētikā** jauniešiem, kas risināsies 25. – 27. augustā Vācijas pilsētā Karlsrūē.

Savukārt 1. Eiropas Nedzirdīgo čempionāts **peldēšanā** notiks oktobrī vai novembrī Itālijā – Milānā vai Romā.

Beidzamās starptautiskās sacensības, kurās LNSF plāno piedalīties 2016. gadā, būs Ziemeļu un Baltijas valstu Nedzirdīgo čempionāts **telpu futbolā**, ko Rīgā 15. – 19. novembrī organizēs pati LNSF.

7. un 8. jūlijā notiks arī Eiropas Nedzirdīgo sporta organizācijas (EDSO) 18. kongress Armēnijas galvaspilsētā Erevānā. ▲

Sēru vēsts

Dziļi skumstam par šī gada janvārī mūžībā aizgājušo mūsu mīļo tēti un vectētiņu **PĒTERI LOGINU** (1938.11.06 – 2016. 5.01).

Paturēsim viņu siltā atmiņā.

Dzīvesbiedre Edīte, dēls Pēteris, meitas Baiba un Ilona ar mazbērniem Margaritu, Lilitu, Eriku, Kristīni, Lauru, Nilu, Luīzi, Juliānu un mazmazbērniem Amiru un Stefanu.

Līdzjūtības

*Lai tēva mīlestība paliek dziļi sirdī
Par avotu, kur mūžam spēku smelt.*

† Izsakām līdzjūtību **AGRITAI VASIĻJEVAI**, tēti mūžībā pavadot.

† Izsakām līdzjūtību **AINARAM BRUŽIM**, no tēva uz mūžu šķiroties.

LNS Liepājas RB

† Izsaku līdzjūtību un sēroju līdzī **TATJANAS SATAROVAS** meitai sakarā ar viņas māmiņas aiziešanu mūžībā.

Evita Zariņa

† Izsakām dziļu līdzjūtību **ANDREJAM POTAŠENKO**, māmiņu smilšu kalniņā guldot.

LNS Daugavpils RB

*Ir sāpes, ko nevar dalīt uz pusēm,
Nav tādu vārdu, kas mierinātu,
Nostājas blakus tev draugi un klusē,
Kaut vai tā lai tev palīdzētu.*

† Izsakām visdziļāko līdzjūtību Rīgas RB valdes loceklei **ELFAI ZARIŅAI** sakarā ar mātes aiziešanu mūžībā.

LNS Rīgas RB valde

*Viņš aiziet atvieglots un brīvs,
kur viņu gaida mūžamājas.
Šeit brīdi atdusas – kā dzīvs
zem ziedu segas, smaržu šūpās.*

† Izsakām visdziļāko līdzjūtību mūsu biedrei **AIVAI LAVIŅAI**, pavadot mūžībā pāragri aizgājušo vīru Valdi.

Smiltenes RB

Pasākumi biedrībās martā

RĪGĀ

2., 9., 16., 30.03 pl. 16 Laikrakstu un žurnālu apskats

23.03 pl. 16 Svinam Lieldienas

TUKUMĀ

3. 03 pl. 17.30 Informācijas diena

12. 03 pl. 12 Šautriņu mešana

27. 03 pl. 12 Lieldienu svētki

VALMIERĀ

1., 8., 15., 22., 29.03 pl. 14 Apmācība planšetlietošanā

3.03 pl. 14 Laikrakstu apskats

10.03 pl. 14 Derīgi padomi sirds veselībai

16.03 pl. 12 Uz studijas "Valmiera" jubilejas izstādi

17.03 pl. 14 Jaunumi no LNS mājaslapas

24.03 pl. 14 Atpūta: Zaļā ceturtdiena

27.03 (sekot afišai) Uz Kocēnu pavasari

31.03 pl. 14 Atpūta: Vienkārši būt kopā

PLAVIŅĀS

3.03 pl. 12 Informācijas diena

8.03 pl. 12 Avižu koplasišana

19.03 pl. 12 Tematiskais pasākums

22.03 pl. 12 Radošais darbs

LĪVĀNOS

12.03 pl. 10 Informācijas diena

ALŪKSNĒ

1.03 pl. 12 Pārrunas

4.03 pl. 12 Informācijas diena

8.03 pl. 12 Tematiskais pasākums „Skaistās un apburošās lēdijas”

18.03 pl. 12 Latviešu tradīciju pasākums „Pūpolsvētdiena”

22.03 pl. 12 Laikrakstu apskats

29.03 pl. 12 Nedzirdīgo ziņas

SMILTENĒ

5.03 pl. 10 IK „Soļos marš!” – Olimpiskais galda hokeja čempionāts 2016

10.03 pl. 12 Informācijas diena

24.03 pl. 12 Lieldienu zaķīša izdarības

RĒZEKNĒ

1.03 pl. 12 Mutvārdu žurnāls „Gribam visu zināt”

3.03 pl. 11 Praktisko iemaņu nodarbība „Čaklās rociņas”

8.03 pl. 12 IK „Saimniecīte”: Svētku recepte

10., 22.03 pl. 12 Avižu un žurnālu koplasišana „Sapratne”

15.03 pl. 12 Pārrunas „Mūsu cilvēku stāsti”

17.03 pl. 12 Izglītojošs pasākums

„Zini vai mini!”

24.03 pl. 12 Aktuālākā informācija sociālajos jautājumos

29.03 pl. 12 Informācija „Vai tu zini, ka...?”

31.03 pl. 11 IK „Vissija”

DAUGAVPILĪ

1., 15., 22. 03 pl. 13 Laikrakstu un žurnālu apskats

2., 9., 16., 23., 30.03 pl. 15 Radošā nodarbība

3.03 pl. 13 Informācija par nedzirdīgo dzīvi

8.03 pl. 12 Nāc peldēt (veltīts Sieviešu dienai – Olimpiskajā centrā)

10.03 pl. 13 Mans TV

24.03 pl. 13 IK „Nezinīši”

29.03 pl. 13 Tematiskais pasākums „Krāsainas Lieldienas”

KULDĪGĀ

1.03 pl. 18 Rokdarbi

2.03 pl. 12 Latvisko tradīciju godināšana – Meteņi (līdzīgi groziņš ar pašceptām pankūkām degustācijai)

3., 16.03 pl. 18.10 Deju mēģinājumi

5., 11.03 pl. 12 Informatīvā diena

8.03 pl. 12 Sieviešu diena

10.03 pl. 10 Vingrošana

14.03 pl. 12 Psihologa lekcija

19.03 pl. 12 Prāta spēļu konkurss

25.03 pl. 13 Komunistiskā genocīda upuru piemiņas diena

26.03 pl. 12 Pavasara Saulgrieži - Lieldienas

VENTSPILĪ

3.03 pl. 11 Laikrakstu un žurnālu apskats

8.03 pl. 14 Tematiskais pasākums „Sieviešu diena”

12., 19.03 pl. 17 IK „Veselība”

17., 31.03 pl. 11 Informācija

19.03 pl. 10 IK „Dambrete”

25.03 pl. 14 Latvisko tradīciju pasākums „Lieldienas”

LIEPĀJĀ

1., 22.03 pl. 12 Pārrunas

1., 8., 15., 22., 29.03 pl. 13 Laikrakstu un žurnālu apskats

5.03 pl. 13 Atpūtas pasākums „Visi uz SPA”

11., 18.03 pl. 18 IK „Liedags”

12., 19.03 pl. 12 IK „Liedags”

17.03 pl. 12 Informācija par nedzirdīgo dzīvi

27.03 pl. 13 Atpūtas pasākums „Atnāk raibās Lieldienas”

Mīļi sveicam!

85

1.03 Dzidra Silīņa, Pļaviņas

2.03 Anna Moiseja, Rīgas

8.03 Jelena Dmitrijeva, Daugavpils

10.03 Uljana Saliete, Pļaviņas

11.03 Spodrite Jurāne, Rīgas

80

2.03 Inta Ubarste, Rīgas

14.03 Romualda Čebaņenko, Rīgas

19.03 Raimonds Kulitāns, Rīgas

70

24.03 Viktors Babiško, Rīgas

65

4.03 Ēriks Riekstiņš, Rīgas

25.03 Māra Novicka, Rīgas

60

6.03 Ivars Regža, Rīgas

6.03 Viktors Vorobjovs, Rīgas

12.03 Andris Bergmanis, Rīgas

55

24.03 Antoņina Grinšpone, Daugavpils

15.03 Nadežda Jefremova, Valmieras

50

11.03 Ineta Zirnite, Rīgas

14.03 Guntis Mālkalns, Smiltenes

biedrība

Maģijas meistarų pasaules festivāls Lietuvā

LNS saņēmusi ziņu no Panevėžas Kultūras centra par 16. Pasaules nedzirdīgo

maģijas meistarų festivalu Lietuvā, Panevėžā 2016. gada 4. – 11. septembrī.

Organizatori lūdz sniegt iespējamo informāciju par nedzirdīgo maģijas meistarų esamību Latvijā un viņu vēlmi piedalīties šajā festivalā, lai kontaktētos un nosūtītu pieteikumu veidlapas tiem, kuri varētu piedalīties. Vairāk informācijas par festivalu: mājaslapā: www.deafmagic.weebly.com

KONTAKTI:

E-pasts: deafmagic2016@yahoo.com

SKYPE: deafmagic2016

ooVoo: deafmagic2016

FACEBOOK: <https://www.facebook.com/pages/World-Deaf-Magicians/111291462214883?ref=ts>